

**ДО
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

КОНЦЕПЦИЯ

ЗА СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД

изготвена от полк. **Лидия Петрова Евлогиева – Иванова**,
заместник на административния ръководител - заместник - председател на
Военно-апелативния съд

Кандидат за заемане на длъжността
„АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ – ПРЕДСЕДАТЕЛ“
на Военно-апелативен съд

в процедура по избор на административен ръководител, открита с решение
на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по протокол № 09/10.03.2026 г.,
обнародвано в ДВ, бр. 27/17.03.2026 г.

гр. София, 2026 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На основание чл. 194а, ал.2 и чл. 194б, ал.1, т. 2 от ЗСВ и чл. 47, ал.5, т.6 от Наредба № 1/09.02.2017 г. за конкурсите на магистрати и за избор на административни ръководители в органи на съдебната власт представям на вниманието Ви концепция за стратегическо управление на Военно-апелативен съд, изготвена в качеството ми на кандидат за заемане на длъжността „административен ръководител – председател“ на Военно-апелативен съд.

I. ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

Участвам в провеждания избор за административен ръководител - председател на Военно-апелативния съд като професионален кандидат, водена от дълга си към колегите от съда, които съзнателно поеха отговорност да застанат зад собствена номинация за ръководител. То е продиктувано основно от доверието, което колегите съдии от Военно-апелативния съд ми гласуваха на Общо събрание, проведено на 14.04.2026 г. Това доверие дълбоко ме респектира и безспорно ме задължава, защото осъзнавам голямата отговорност, която поемам пред тях. Убедена съм, че в работата си ще мога да разчитам на тяхната подкрепа и на съдебните служители, които са много добре подготвени и работят с необходимата отговорност като отличен екип.

Личната ми мотивация за заемане на длъжността „административен ръководител – председател“ на Военно-апелативен съд се дължи на дългогодишния ми опит като съдия и желанието ми да бъде полезна за постигане на добро управление на съда, съответстващо на добрите практики и европейски стандарти за работа на съдилищата.

Решението административната сфера да стане част от професионалния ми път не е израз на преследвана кариерна самоцел, а се гради на комплекс от фактори и е резултат от процеси, предизвикани от застъпеното от мен и колегите ми виждане, че административният ръководител следва да бъде излъчен от съдийския ни колектив, който да издигне подкрепеният от Общото събрание кандидат, притежаващ съчетание от безупречни професионални, нравствени и морални качества. Разбирам напълно предизвикателствата пред които ще бъде изправена, защото част от тях са актуални и към настоящия момент, тъй като правораздаването във военните съдилища винаги е било обект на интерес и средство за реформа в съдебната власт.

Работата ми във военните съдилища повече от две десетилетия, включително и като заместник на административния ръководител на ВоАПС ми даде възможност, освен професионален, да натрупам достатъчно административен и практически опит по отношение на общото организационно и административно ръководство, включително управление на неговия бюджет, решаването на кадрови

проблеми, материално-техническо и информационно осигуряване и всички други дейности, свързани с тях.

Познавам лично всички действащи магистрати и съдебни служители във Военно-апелативния съд и във военните съдилища в гр. София, гр. Пловдив и гр. Сливен и съм в отлични колегиални отношения с всеки един от тях. Посещенията ми през последните години на място във военните съдилища в страната, разговори и преки впечатления, допринесоха за формиране на точна и ясна представа за действителното състояние и нужди на всяко едно от тези съдилища, като навсякъде те са от различно естество. Поради това, считам, че в процеса на работа през годините успях да изградя много добри отношения със съдиите от Военно-апелативен съд и военните съдилища в страната.

За себе си мога да кажа единствено, че съм изградена и силна личност, преминала и издържала на динамиката на времето и сложността на събитията и процесите във военно-правораздавателната система. Ще намеря баланса между личностните отношения и отговорностите, както и съзнателно ще избягвам крайности. Запозната съм със задачите и отговорността на административния ръководител от прякото ми наблюдение от работата ми в съда и изпълнение на множество задачи, възложени ми от председателя, включително, включително при заместване по време на служебни командировки и пътувания, отпуски, съдебна ваканция и др.

Убедено вярвам, че административният ръководител освен, че остава магистрат, носи допълнителна отговорност за цялостната дейност на съответния съд, за начина по който обществото гледа на него и на съдебната власт като цяло, включително и държавните органи в държавата. Цялостният ми професионален и житейски опит, насочени към изграждане на положителен имидж на професията в обществото и твърдото му убеждение, че трябва активно да се работи за утвърждаване на законността и справедливостта в държавата, ми дават основание да считам, че бих могла да се справя с високите изисквания към длъжността, за която кандидатствам – административен ръководител на Военно-апелативен съд.

В настоящата концепция ще направя опит да развия насоки на дейност, които неотлъчно и последователно ще следвам изразяващи се в усъвършенстване на управлението за постигане на по-голяма ефективност, повишаване нивото на компетентност и мотивация за работа на съдиите и съдебните служители, постигане на по-високо ниво на административно обслужване и ефективно използване на информационните технологии.

В заключение ще заявя своята увереност за постигане на още по-високи стандарти, както в организацията на съда, така и в правораздавателната дейност чрез ефективно използване на съвременните механизми за управление на съдилищата, съдийското самоуправление и новостите в технологиите, обслужващи сферата на правосъдието. Убедена съм, че ще опазя духа на колегиалност, взаимно уважение и приемане на чуждото мнение, воля да отстояваме независимост и съвместно да преодоляваме трудности.

Независимо от крайния резултат на изборната процедура, за мен решението на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет безусловно ще ме задължи да приема с респект всички последващи предизвикателства и рискове на това начинание.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД, ОЧЕРТАВАНЕ НА ДОСТИЖЕНИЯТА И ПРОБЛЕМИТЕ В ДОСЕГАШНАТА МУ ДЕЙНОСТ.

Военно-апелативният съд е национален съд. Неговият съдебен район обхваща територията на цялата страна, където правораздават 3 (три) военни съдилища – Софийски военен съд, Военен съд – Пловдив и ВС – Сливен.

Съдебните райони на военните съдилища в страната в България не съвпадат с административно-териториалното деление на страната и въпреки, че съдебната карта по принцип следва това деление, съществуват редица отклонения, обусловени от спецификата на съдебната власт и териториалната компетентност на военните съдилища е пример за това.

Териториалната компетентност на Софийски военен съд обхваща София град, Софийска, Благоевградска, Кюстендилска, Пернишка, Видинска, Монтанска, Врачанска, Плевенска, Ловешка, Габровска и Великотърновска административни области. Съдебният район на Военен съд – Пловдив обхваща територията на шест административни области – Пловдивска област, Старозагорска област, Пазарджишка област, Хасковска област, Кърджалийска област и Смолянска област. Сливенският военен съд включва Бургаска, Варненска, Добричка, Русенска, Разградска, Силистренска, Сливенска, Търговишка, Шуменска и Ямболска области.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Военно-апелативният съд осъществява дейността си на основание чл. 119, ал.1 от Конституцията на Република България и в съответствие с нормативната уредба в страната, при спазване на принципите на европейското и национално законодателство. На конституционно ниво сред органите на правораздаване той не е посочен поименно, но е създаден със закон и неговата конституционосъобразност не е оспорена.¹

Началото на Военно-апелативния съд като правораздавателна институция е поставено от 01.04.1998 г. когато със Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс бе възстановено триинстанционното съдебно производство в страната. Като военен съд, осъществяващ инстанционен контрол над актовете на първоинстанционните военни съдилища, той се явява своеобразен наследник на Главния военен съд, който е създаден с княжески Указ № 23 от 17.07.1879 г.² По-късно той е преобразуван в Военно-касационен съд, на който

¹ Вж. Решение № 10/15.11.2011 г. по к.д. № 6 ОТ 2011 г. (обн. ДВ. бр.93 от 25 ноември 2011 г.)

² Вж. Указ № 23/17.07.1879 г. издаден от княз Александър I, (обн. ДВ. бр. 2 от 04 август 1879 г.)

също е възложено да осъществява инстанционен контрол. Ето защо Военно-апелативният съд като въззивна инстанция следва и продължава традициите на българското военно правосъдие.

Към момента на създаване на Военно-апелативния съд не е съществувал идентичен исторически модел и опит, който да бъде основополагащ, поради което изграждането и привеждането му в работещ механизъм е осъществено посредством възприемане на успешни формули и практики от сходни структури и дейности, извършвани от правораздавателните органи в страната и практиката на Военната колегия при Върховния касационен съд на Република България. Историята на военно-правораздавателните органи е неразделна част от историята на българската държава и е израз на държавната политика за гарантиране на сигурността и спазване на законността във въоръжените сили. Обобщаването на историческия опит на развитието и реформирането на военното правосъдие несъмнено се явява важно звено при анализирането на мястото и ролята му в системата на наказателното право.

Днес, съгласно чл. 101, ал.2 от Закона за съдебната власт Военно-апелативният съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна. Делата, решени от трите военни съдилища в гр. София, гр. Пловдив и гр. Сливен се разглеждат като въззивна инстанция от Военно-апелативния съд. Той е втората по-висша съдебна инстанция, която ръководи и контролира дейността на военните съдилища и е единствен съд с такива правомощия за цялата страна. Не заема някакво по-специално място спрямо останалите съдилища. Прилагат се общите правила, доколкото в Глава тридесет и първа от НПК не съществува и разлика, а спецификата произтича единствено от особената им специализация по субекти, установена с цел осигуряване на правилното, бързо и справедливо решаване на делата. Разглежда въззивни жалби и протести срещу първоинстанционни съдебни актове, като с това се осъществява пряк съдебен контрол върху правораздавателната дейност на военните съдилища от страната. Целта на този контрол е освен постановяване на законосъобразен и справедлив съдебен акт по конкретни дела, да се осигури единна съдебна практика в национален мащаб.

На военните съдилища и в частност на Военно-апелативния съд са подсъдни делата за престъпления извършени от: военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България; генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства; резервистите при участие в учебно-мобилизационни мероприятия или при изпълнение на активна служба в постоянния резерв; гражданските лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия и в структурите на подчинение на министъра на отбраната и в Националната служба за охрана³ при или по повод изпълнение на

³ До 14.11.2025 г. и Държавна агенция „Разузнаване“ (изм. НПК, обн. ДВ, бр. 97 от 14.11.2025 г.), Придшна т.5, изм. ДВ бр. 109 от 2007 г., изм. бр.109 от 2008, бр. 79 от 2015, бр. 97 от 2005 г., където са заличени думите „в Държавна агенция „Разузнаване“ (ЗИД, ДВ, бр. 97 от 14.11.2025 г.).

службата им, както и за престъпления в осъществяването на които са участвали и граждански лица, освен когато делото не е подсъдно на Европейската прокуратура.

Според легалната дефиниция на понятието „сили от системата за национална сигурност на Република България“, изведена в § 1в от Допълнителните разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България⁴ са: въоръжените сили, структурните звена на Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция "Национална сигурност", Държавна агенция "Разузнаване", Държавна агенция "Технически операции", Националната служба за охрана, структури на Държавната комисия по сигурността на информацията, определени със заповед на председателя, военните съдилища и прокуратури. Съгласно чл. 4, ал. 1 и чл. 6, ал. 1 от ЗОВСРБ отбраната на страната е част от националната сигурност, която се определя от националните интереси, осигурява се чрез създаване, поддържане и използване на необходимите ресурси на страната за формиране и поддържане на стабилна среда на сигурност; прогнозиране и възпиране на военните заплахи и планиране на отбраната⁵, подготовка и поддържане в необходимата бойна, оперативна и мобилизационна готовност; подготовка на инфраструктурата на страната за отбрана; защита на територията и населението при военни заплахи и във военно време; създаване, поддържане и управление на националните ресурси и средства за отбрана на страната извън ресурсите и средствата по стратегическите планове и планове за операции на въоръжените сили и отговорности по нея се възлагат както на въоръжените сили, така и на други държавни органи.

Към настоящия момент най-значителен брой подсъдни на военен съд лица са съсредоточени в **съдебния район на Софийския военен съд (София- град и 11 административни области)**⁶, където са дислоцирани големи военни формирования на Сухопътни войски, Военновъздушните сили и Съвместно командване на специалните операции (вкл. групи за специални сили), обхващащи значителна част от боеспособната армия на страната; разположени са 2 (два) военни университета - Национален военен университет „Васил Левски“ в гр. Велико Търново и Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“ в гр. Долна Митрополия; 2 (две) военни академии Военна академия „Г. С. Раковски“ и Военномедицинска академия в гр. София; Съвместно командване на силите (СКС), Национална гвардейска част, Централно военно окръжие, Комендантство – МО, разположени са и ръководствата на съответните ведомства и служби на Министерство на отбраната, Българската

⁴Вж. § 1в. от Допълнителните разпоредби на ЗОВС (нова - ДВ, бр. 16 от 2010 г., в сила от 26.02.2010 г., изм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.11.2015 г., доп. - ДВ, бр. 81 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., доп. - ДВ, бр. 100 от 2025 г., в сила от 01.01.2026 г.)

⁵ Вж. доп. - ДВ, бр. 100 от 2025 г., в сила от 01.01.2026 г.

⁶ С решение на ВСС по протокол № 6 от заседание, проведено на 06.02.2014 г., на основание чл.30, ал. 1, т. 2 от ЗСВ, считано от 01.04.2014 г., са закрити ВС – Плевен и ВС – Варна. За правоприменик на закритите съдилища са определени: 1. Военен съд – София – за правоприменик на закрития Военен съд – Плевен и 2. Военен съд – Сливен – за правоприменик на закрития Военен съд – Варна. Информацията е от стр. 1 и 2 от Анализ на натовареността на военните съдилища за 2016 на СК на ВСС.

армия, структурите на подчинение на министъра на отбраната и Националната служба за охрана и др. Дейността на Софийския военен съд се извежда, както от доклада за дейността на му за 2025 г.⁷, така и от статистическите данни на Висшия съдебен съвет и контролната въззивна дейност на Военно-апелативния съд. Категорично, в съдебния район на Софийския военен съд са съсредоточени в най-голяма степен движимото и недвижимото имущество, материалните средства и активи на Министерство на отбраната, Българската армия, структурите, подчинени на министъра на отбраната, Националната служба за охрана, които най-често са обект на посегателства от подсъдните на военен съд лица. Извършването на дейности от Министерство на отбраната и негови структури по реализацията на значими инфраструктурни проекти, както и такива за обновяване на въоръжение и техника в българската армия, свързани с модернизацията на армията, са съпроводени е разходването на значителни публични финансови ресурси. Седалището на отговорните длъжностни лица, ангажирани по тези проекти, включително и провеждани по реда на ЗОП, също е в столицата. Не следва да бъде подценявана и изключителната компетентност на този съд, вменена в императивната норма на чл. 37, ал. 3 от НПК според която делата за престъпления, извършени от военнослужещи от въоръжените сили и от служещи в Министерство на вътрешните работи, които участват в международни военни или полицейски мисии в чужбина, са подсъдни единствено на Софийския военен съд.

Съдебният район на **Военен съд – Пловдив** обхваща територията на **6 (шест) административни области**, спецификата му се характеризира с това, че на територията му е съсредоточен най-голям брой от личния състав от структурите на въоръжените сили. Под юрисдикцията на Военен съд - Пловдив са Сухопътни войски - най-многобройният вид въоръжени сили, включващи 2 (две) основни механизирани бригади (61-ва Стрямска в Карлово и 2-ра Тунджанска в Стара Загора), Единен център за начална подготовка (Плевен), Военновъздушни сили (ВВС) - авиационни бази (Граф Игнатиево, Крумово), зенитно-ракетни формирования и радиотехнически войски и др.

Съдебният район на **Военен съд – Сливен**, след решението на Висшия съдебен съвет по протокол № 6 от 06.02.2014 г. , т. 19.2,3, в сила от 01.04.2014 г., обхваща територията на **10 (десет) административни области** и спецификата му се изразява в това, че на територията му са разположени военнослужещи от военноморските, военновъздушните и сухопътните сили на Република България; Военно-медицинска академия - Варна⁸, Национален военен университет – гр. Шумен и др. Командването на Военно-морските сили, състоящо се от 2 (две) основни бази в гр. Варна и гр.Бургас, дивизиони от кораби и спомагателни плавателни средства и др. Ежегодно около 3000 военнослужещи от цялата страна участват в учения във военните полигони в Ново село, Тенево, Шабла и летище

⁷ Доклад за дейността на СВС през 2025 година

⁸ ВМА – Варна (обучение на военни лекари от 2017 година чрез тристранно сътрудничество между ВМА, ВВМУ и МУ-Варна)

Безмер. Основната база за съвместната подготовка и разполагане на съюзнически сили е полигонът „Ново село“. Налице са и множество освободени войскови райони на територията, чиято местна подсъдност е на Военен съд – Сливен.

Изложените специфики на съдебните райони определят броя и структурата на постъпващите дела във военните съдилища, като към тях следва да се прибави и общата картина на престъпността, която определя динамиката на наказателните дела. Командване за логистична поддръжка, което управлява складови бази и тилови поделения, както и Командване за комуникационно-информационна поддръжка и киберзащита също са част от юрисдикцията на военните съдилища в страната. Планират се учения за прехвърляне на бойна техника и транспортиране на военнослужещи от съюзнически държави в страната през граничните пунктове по републиканската пътна и железопътна инфраструктура. В ход е и модернизация за подмяна на стара техника с такава, отговаряща на стандартите на НАТО, което включва логистични операции по транспортирането им на българска територия.

Тук следва да се отбележи, че и трите военни съдилища в страната имат правомощия по чл. 9 от Закона за Европейската заповед за разследване относно признаването на Европейска заповед за разследване; за контрол на действията по идентификация и полицейска регистрация, извършвана от полицейските органи на военна полиция по чл. 6 и чл. 12 от Закона за военната полиция, както и по чл. 15, ал.1 от Закона за специалните разузнавателни средства, когато престъплението, за което се води производството е от негова компетентност. А съгласно чл. 424, ал. 6 от НК⁹ на военните съдилища са подсъдни и дела, образувани по жалби от военнослужещи, офицери и сержанти срещу наказателни постановления на съответните командири и началници за налагане на административни наказания за деяния по чл. 424, ал. 1 от НК, при спазване на правилата на местна подсъдност.

Правя това изложение, защото искам да заявя ясно, че когато става въпрос за оптимизиране и реформи в съдебната власт не бива единствения критерии да бъде броя на делата във военните съдилища, а винаги следва да се отчита спецификата. Повече от задължително е да се отчитат и тенденциите в оценката на глобалната среда на сигурност и тези за развитието на отбранителните способности, очертани в „Програма за инвестиции в отбраната до 2032 г.“¹⁰, чиято цел е модернизация на Българската армия. Тази програмата е обвързана с финансова рамка за придобиване на нови отбранителни способности, включително многоцелеви самолети, патрулни кораби и бойна техника за батальонни групи.¹¹

През м. февруари 2025 г. Европейският съюз взе важно решение да промени приоритетите си като обяви план за превъоръжаване на страните от Европейския съюз, озаглавен „Превъоръжи Европа“ (ReArm Europe). С него се предвиди

⁹ (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г.)

¹⁰ „Програма за инвестиции в отбраната до 2032 г.“, приета с решение на Народното събрание на 19 април 2024 г. (обн. Държавен вестник, бр. 37 от 26.04.2024 г.)

¹¹ Разработена в изпълнение на решение на Народното събрание и приета след Решение на Министерски съвет № 848/30.11.2023 г.

държавите да имат свободата да пренасочват средства от фондовете на ЕС за сближаване, така че да ги използват за отбранителни цели.¹²

За значението и ролята на военните съдилища следва да се подчертае, че на тях законодателят е възложил да осъществяват правосъдието по най-тежките престъпления в българското наказателно право. Известно, е че това са престъпленията по Глава тринадесета „Военни престъпления“, или по-конкретно военните престъпления, извършени във военно време или в бойна обстановка, или при участие в мисия или операция извън страната и престъпления във връзка с военни действия, като най-тежко наказуеми по българското наказателно право са престъпленията по чл. 397, ал. 1 и ал. 2 и чл. 400 от НК.

2. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Военно - апелативен съд

Към момента щатната численост на Военно-апелативен съд включва 6 съдии и 12 съдебни служители – общо 18 щатни бройки.

2.1 Магистрати

Във ВоАпС правораздават правоспособни юристи, назначавани за съдии по реда и условията на Закона за съдебната власт, които при осъществяване на своите функции са независими и се подчиняват само на закона.¹³

2.2 Щатове и разпределение

Щатната численост на съдиите от Военно-апелативният съд е **6 (шест) щатни бройки**, като разпределението на щата е следното: 1 щ. бр. за административен ръководител – председател, 1 щ. бр. за заместник-административен ръководител – заместник-председател и 4 щ. бр. за съдии. Всички магистрати притежават необходимата квалификация и продължителен съдийски опит, като всички притежават ранг „съдия във ВКС и ВАС“. Всички магистрати притежават необходимата квалификация и продължителен съдийски опит, като преобладаващата част от колегите магистрати са над 31 годишен стаж по специалността., като всички притежават ранг „съдия във ВКС и ВАС“.

Съставът на съдиите във Военно-апелативния съд е обновен и изцяло попълнен от 2024 година в резултат на приключил конкурс за повишаване на 1 (един) съдия в длъжност „съдия“ в апелативните съдилища – наказателно отделение, обявен с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по протокол № 24/22.06.2021 г., обн. ДВ бр.53/25.06.2021 г.; пенсиониране на 1 (един)

¹² Инициативата „Готовност 2030“ (Readiness 2030) е машабен план, представен от Европейската комисия (ЕК) през пролетта на 2025 г., насочен към фундаментално укрепване на отбранителните способности на Европейския съюз.

¹³ Статутът на съдиите съответства на изискванията за независимост, залегнали в Основните принципи на ООН за независими съдебни органи, Препоръка N R (94) 12 на Комитета на министрите на държавите - членки относно независимостта, ефикасността и ролята на съдиите, приета от Комитета на министрите на 13.10.1994 г., Европейска харта на статута на съдиите (1998 г.) и Резолюция от 23 март 2012 г., приета от Съвета по правата на човека на ООН относно целостта на съдебната система (A/HRC/RES/19/31)

съдия по реда на чл. 165, ал.1, т.1 ЗСВ поради навършване на пенсионна възраст и по реда на чл. 193, ал.6 от ЗСВ, а именно назначаване в 9-месечния срок от приключване на конкурсната процедура на свободна щатна длъжност за съдия.

Магистратите имат висока професионална подготовка, управленски опит, предвид заеманите от всеки един от тях ръководни длъжности през предходните години, както и богат житейски опит. Считаю, че към настоящия момент броя на съдиите във Военно-апелативния съд, в който се разглеждат като въззивна инстанция значими, вкл. национална сигурност и отбрана, международни интереси и др. е достатъчен и позволява сформирването на два съдебни въззивни състава. Дългогодишният процесуален опит, високата квалификация и безупречните нравствени качества на съдиите не само способстват за правилното решаване на дела с фактическа и правна сложност, но и утвърждават съда като един много добре организиран и функциониращ орган на съдебна власт.

С колегите си поддържам отлични отношения на колегиалност, откритост и добронамереност, което намирам за изключително полезно и ценно за комуникацията помежду ни. Ще търся най-правилното решение на всеки възникнал проблем и ще разчитам на отличната ми комуникация с тях и подкрепа чрез съветите и идеите им, защото никога административен ръководител не може да успее без мотивирани и почтени професионалисти в екипа си.

2.3. Съдебна администрация

Структурата на администрацията и конкретните задължения на съдебните служители от Военно-апелативния съд са изготвени съгласно Правилника за администрацията в съдилищата.

Щатната численост на администрацията на Военно-апелативния съд към 01.01.2025 г., е 12 щ. бр., от които обща администрация – 6 човека и специализирана администрация – 6 човека, както следва: 1 щ.бр. съдебен администратор; 1 щ.бр. главен счетоводител; 1 щ.бр. служител по сигурността на информацията, той и съдебен секретар; 1 щ.бр. специалист – стопанисване на съдебно имущество; 2 щ.бр. съдебен секретар, единият от тях съвместява и длъжността „касиер“; 3 щ.бр. съдебен деловодител, 1 щ.бр. системен администратор, той и съдебен статистик; 1 щ.бр. куриер и 1 щ.бр. чистач.

Въпреки намаления състав на администрацията, работният процес на служителите е организиран при условията на непрекъснатост.

Реално заетият щат по брой съдебни секретари спрямо съдии в съда е 1:3. Във връзка с нормалното функциониране на съда и изпълнение на ежедневната му дейност, всеки от съдебните служители, освен функционалните си задължения, съобразно заеманата от него длъжност, изпълнява и други функции, вменени му със заповед на председателя. Това намирам за целесъобразно, тъй като чрез този подход в кадровата политика на съдебната администрация посредством съвместяване на длъжности, в съда е създадена отлична организация за оптимално използване на човешкия ресурс.

3. Кадрова обезпеченост на магистратите и съдебните служители от военните съдилища в страната. Щатна заетост, възникнали проблеми и мерки за преодоляването им.

3.1 Софийски военен съд

Съгласно утвърдено щатно разписание от 01.01.2023 г. общата численост на съда е **18 щатни бройки**, от които 3 (трима) магистрати (в т.ч. административен ръководител - председател и заместник на административния ръководител - заместник - председател и един съдия) и 15 съдебни служители. И. ф. административен ръководител-председател на СВС е съдия полк. Мадлен Димитрова, определена по Протокол № 40/12.05.2023 г. на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, считано от 12.12.2023 г., до встъпване в длъжност на нов административен ръководител. Към момента не е приключил конкурса за назначаване на длъжността „административен ръководител-председател“ на СВС, обявен от Съдийската колегия на ВСС с решение по протокол № 30/26.09.2023 г. , обн. в ДВ бр. 85/10.10.2023 г.

Считано от края на м. 02.2026 г., един съдия е освободен поради навършване на пенсионна възраст от заеманата длъжност, съгласно решение на Съдийската колегия на ВСС, на основание чл. 160 във връзка с чл. 165, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт, като реално към настоящия момент в съда правораздават двама магистрати. Актуален проблем в дейността на този съд възниква от недостатъчната кадрова обезпеченост с магистрати. Само за три години, през периода 2019 г. - 2022 г. с решения на Висшия съдебен съвет щатната численост на магистратите в съда е оптимизирана с 57 % (4 щатни бройки „съдия“ са преместени в други органи на съдебна власт). Решенията на СК на ВСС за съкращаване на щатните бройки са взимани въпреки три поредни отрицателни становища на административния ръководител-председател¹⁴, за това, че отнемането на съдийски щатове ще дестабилизира работата на съда, вкл. и за необходимостта да бъде обявен конкурс за заемането на свободните щатни бройки, с оглед острата необходимост от своевременното попълнение на съдийския състав. Без да е искано становище¹⁵ на административния ръководител, е съкратена и 1 (една) освободена щатна длъжност „съдия“, считано от датата на вземане на решението.

Поради пенсионирането на 1 (един) магистрат, считано от 21.02.2026 г. в съда реално правораздават 2 (двама) магистрати - и.ф. председателя на съда и неговия заместник.

Числеността на служителите от общата и специализирана администрация на съда, в т.ч. съдебен администратор, е 80,3 % от щатната численост на съда. Щатното съотношение между магистрати и администрация е 1:5. Съотношението

¹⁴ Вж. чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ

¹⁵ Решение по Протокол № 36/15.12.2022 г. от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на Пленума на ВСС

между реално осъществяващи дейността магистрати и служители от специализираната администрация е 1 :3.34.

Въз основа на изложеното намирам, че е налице непълнота на заетост на щата на магистратите, което определя и недостатъчната кадрова обезпеченост в Софийския военен съд с магистрати, а това е ясно очертан и траен проблем в правораздавателната дейност на съда.

3.2. Военен съд – Пловдив

Съгласно утвърдено щатно разписание общата численост на съда е **15 щатни бройки**, от които 3 (трима) магистрати, в това число административен ръководител - председател и заместник на административния ръководител - заместник-председател и един съдия и 12 (данадесет) съдебни служители. С решение на Съдийската колегия на ВСС от заседание проведено на 31.02.2026 г., след проведен конкурс, обявен от Съдийската колегия на ВСС с решение по протокол № 17/03.06.2025 г., обн. ДВ бр. 46/06.06.2025 г., съдия полк. Величка Захаријева Иванова - Влашева е избрана на длъжността „административен ръководител - председател“ на Военен съд - Пловдив.

Съотношението между магистрати към специализирана администрация ВС - Пловдив е 1:1,66, което е по-ниско от средното за страната, но предвид постъпилите и разгледани дела в съда, фактическата и правна сложност, продължителността на наказателните производства в съдебна фаза, не мога да се съглася с изложеното в Отчетния доклад за дейността на Военен съд – Пловдив съд през 2025 година¹⁶, че щатната численост на съдебните служители е недостатъчна, както и че следва да бъде увеличена с една длъжност за „съдебен секретар“.

При сегашната щатна численост и структура на администрацията на ВС - Пловдив, не намирам за обосновано да се приеме, че съдът е затруднен да осъществява основната си – правораздавателната функция.

3.3. Военен съд - Сливен

Съгласно утвърденото щатно разписание общата численост на съда е **10 щатни бройки**, от които 2 (двама) магистрати: административен ръководител - председател и заместник на административния ръководител - председател, заместник на административния ръководител - заместник-председател и 10 (десет) щ.бр. съдебни служители.

На 03.06.2025 г., с решение по протокол № 17, т. 5.1.5 от заседание на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, е открита процедура за избор на административен ръководител – председател на Военен съд – Сливен, на основание чл. 167, ал. 2 във връзка с чл. 194а, ал. 1 от ЗСВ, която не е приключила и към настоящия момент. Считано от 22.09.2025 г., полк. Георги Панев Георгиев е освободен от заеманата длъжност изпълняващ функциите „административен

¹⁶ Отчетен доклад за дейността на Военен съд - Пловдив съд през 2025 г.

ръководител – председател“ на Военен съд – Сливен, съгласно решение по протокол № 23/15.07.2025 г., т. 5 от заседание на Съдийската колегия на ВСС, на основание чл. 160 във връзка с чл. 165, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт.

С решение по протокол № 23/15.07.2025 г., т. 6 от заседание на Съдийската колегия на ВСС, старши лейтенант Георги Йорданов – заместник на административния ръководител – заместник-председател на Военен съд – Сливен, е определен за изпълняващ функциите „административен ръководител – председател“ на Военен съд – Сливен, считано от 22.09.2025 г. до встъпване в длъжност на нов административен ръководител.¹⁷

Актуален проблем в дейността на този съда възниква от недостатъчната кадрова обезпеченост с магистрати на реални, но незаети щатни бройки. Към настоящия момент един магистрат осъществява административното ръководство и правораздавателната дейност на съда. Правораздаването от един единствен съдия създава предпоставки за нарушаване на балансира между ефективността на правораздаването и гаранциите за справедливост. Основните аспекти на този проблем е реалната възможност и риск от грешки, риск от евентуална времена и/или трайна невъзможност единствения съдия да изпълнява служебни задължения, денонощна ангажираност с дежурства, обективни затруднения за ползване на отпуск, изпълнение на функции вменени по закон единствено на председателя на съда, респ. заместника му и много други. Едноличният съд винаги носи риск решението да зависи прекомерно от субективната преценка, ценностите или дори емоциите на един - единствен магистрат в него.

Въз основа на изложеното намирам, че е налице недостатъчна (с реално зает щат) кадрова обезпеченост във Военен съд - Сливен с магистрати и това е ясно очертан и траен проблем в правораздавателната дейност на съда.

4. Проблеми с кадровата обезпеченост на военните съдилища в страната и мерки за преодоляването им.

Спецификата на делата, разглеждани в съда, както и статута на военните съдии предполагат специфична подготовка, която изисква по-продължителен период от време, за да може военният магистрат да осъществява пълноценно и ефективно правораздавателна дейност. Дългогодишната липса на кадрово попълнение поставя две военни съдилища – Софийски военен съд и Военен съд – Сливен в изключително затруднение да изпълнява функциите си.

В Софийския военен също вече е налице реална заплаха от невъзможност да се сформира разширен съдебен състав по чл. 28, ал. 1, т. 3 от НПК от двама съдии и трима съдебни заседатели. Наблюдават се случаи, при които се налага сезиране на Върховния касационен съд по чл. 43, т.3 от НПК и изпращане на делото на друг

¹⁷ Отчетен доклад за дейността на Военен съд – Сливен през 2025 г.

равен по степен съд. Това обосновава извод, че вече е налице проблем, който и в бъдеще ще има своето проявление.

Във Военен съд – Сливен този кадрови проблем вече е поставян, когато след решение Съдийската колегия на ВСС¹⁸, освободи на основание чл. 160, във връзка с чл. 165, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт съдия полк. Воля Кънев от заеманата длъжност „съдия“ във Военен съд – Сливен, считано от 13.02.2024 г., а правораздаването и административно-организационната дейност на съда от началото на 2024 г. се осъществяваше продължителен период от време само от един магистрат. В случай на отмяна на съдебен акт и връщане за ново разглеждане от друг съдебен състав, при отвод, временна или трайна невъзможност за изпълнение на служебни задължения от съдията, се определя съдебен състав от друг военен съд в страната.

При така ограничения съдийски състав на Софийски военен съд и Военен съд – Сливен, приложението на принципа на случайно разпределение на делата, прогласен в чл. 9 от ЗСВ, е изключително затруднено, а при липса на кадрово укрепване ще бъде и невъзможно в недалечно бъдеще. По тези съображения се налага изводът, че своевременно заемане на свободната щатна бройка за съдия посредством действия по обявяване на конкурс¹⁹ за заемане на длъжността „съдия“ в СВС и попълване на щата „заместник на административния ръководител – заместник – председател“ на ВС - Сливен, след успешно приключване на обявения от ВСС конкурс за „административен ръководител – председател“ са изключително важни за осъществяване на правораздавателната дейност на съда.

Това обаче не е проблем само на председателите на военните съдилища, то е проблем и на председателя на Военно-апелативния съд, който не следва да остава безучастен към него, защото необходимостта от активна позиция и търсене на правилно решение е един от способите за изграждане на институционално доверие, взаимност и подкрепа.

III. ДОСТИЖЕНИЯ В ДОСЕГАШНАТА ДЕЙНОСТ ВОЕННО-АПЕЛАТИВНИЯ СЪД

1. Участие на Общото събрание на съдиите в управлението.

Административният ръководител следва да осигури на колегите си и съдебните служители преди всичко спокойна обстановка, в която те са изпълняват функциите си с ясно съзнание за високата им обществена отговорност, за необходимостта от оправдаване на значимите обществени очаквания за

¹⁸ Вж. Решение на Съдийската колегия, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет, съгласно § 23, ал.2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. в ДВ бр. 106/22.12.2023 г.)

¹⁹ Конкурса за административни ръководители, обявен от Съдийската колегия на ВСС с решение по протокол № 17/03.06.2025 г., обн. ДВ бр. 46/06.06.2025 г.

независимост и справедливост. Съдържателно тези обстоятелства имат превантивен и ефективен възпиращ ефект спрямо всеки опит за външна намеса върху съдебната дейност, който не почива на закона. Те представляват и гаранция пред обществото. Тази гаранция противостои на усещането в обществото за липса на справедливост.

Убедено споделям виждането, че председателят на ВоАпС трябва да бъде „*пръв сред равни*“, което положение произтича от естеството на принципа за независимост на съдебната власт, т.е. на съдиите, които са същинската съдебна власт, доколкото те са тези, които упражняват властта да решават делата. Затова и категорично считам, че съдиите нямат „началник“. Председателят на съд има единствено и само административни функции, които са предвидени, за да обезпечат съществуването на добра организация на съдилищата, която да позволява съдиите ефективно (независимо, почтено и компетентно) да правораздават. В Закона за съдебната власт са уредени изчерпателно правомощията на председателите на съдилищата, включително на председателя на ВоАпС, като всички те по обем и съдържание са именно в тази насока. Считам, че равенството при магистратите е една от формите, които изразяват концепцията за независимост на съдийската професия, която се администрира по хоризонтала, като ролята на председателя включва, освен задължението да правораздава наравно с останалите, и да бъде лице на конкретната общност на съдиите от съда за връзка с обществото.

Като магистрати сме общественно ангажирани ежедневно да отстояваме върховенството на правото, предпоставка за което е индивидуалната независимост на всеки един от нас. Ако по отношение институционалната независимост при нормативно утвърденото разделение на властите на концептуално ниво тя е гарантирана, независимостта на магистратите и в частност на съдията в рамките на самата съдебна власт предпоставя орган, който реално да гарантира неговата независимост. Този гарант може и следва да бъде формирана общност от съдии. Смятам, че доброто управление предполага поведение и действия, подчинени единствено на общностния интерес. Ето защо считам, че институционализирането й чрез придадените изрични правомощия на общите събрания е ефективно средство за утвърждаване на независимостта.

Дейността на административния ръководител следва да е подчинена ежедневно да отстоява върховенството на закона и независимостта на съда, като една от най-съществените гаранции за утвърждаването на принципа на съдийското самоуправление посредством информирана, ясна и активна позиция на общото събрание на съдиите в съответния орган. Вярвам, че съдийското самоуправление не е само право, а необходимост за преодоляване на административната зависимост на редовите съдии. За мен важен аспект са вътрешни решения в магистратската общност, а именно съдиите сами да участват в разрешаването на въпроси, свързани с тяхната работа, кадрова политика и вътрешна организация.

Споделям дълбокото си убеждение, че именно съдийското самоуправление е онзи ключов елемент, чиято цел е да ограничи възможностите за влияние върху

съдиите и да се засили колективното начало. Поради това ще се придържам към практиката всеки важен въпрос за правораздавателната или административно-организационна дейност на ВоАпС, да бъде своевременно отнасян за разглеждане на общото събрание на съдиите, за колективно обсъждане и общо становище. Считам, че работещ модел на съдебното самоуправление във Военно-апелативния съд ще способства за съхраняване на добър колегиален дух, ще направи съдиите съпричастни към проблемите и отговорни за решаването им. Мнозинство от решаващи съдии само по себе си би преодолело недостатъка при единоначалието. Идентифицирането на даден проблем ще бъде сериозен стимул за намиране на адекватен подход за разрешаването му и съпричастност на магистратите към разрешаване на проблем ще стои в основата за решението.

Не на последно място, намирам, че съдийското самоуправление не лишава председателя от присъщата му лидерска позиция, а води до споделена отговорност която е в състояние да обезпечи ефективно и ефикасно управление на съда. Общото събрание следва да бъде ангажирано с всички въпроси, засягащи правораздавателната компетентност или индивидуалната независимост на отделния съдия. Усещането за принадлежност към общност, отговорна към нуждаещите се от защита и съдействие, е значим капитал, оползотворяването на който е в състояние да утвърди и институционалния авторитет. Дейността на всеки председател на съдебен орган е да следва тази управленска линия и да постига резултати, заедно с подкрепата на колегите си. Авторитаризмът, единоначалието, подчинеността не са добри съветници и не могат да бъдат аспект на съдийското самоуправление. Решенията на съдиите на Общото събрание на съдиите е ключов механизъм за съдийско самоуправление и вземане на добри управленски решения в съда. Именно то ще осигури баланс между административната власт на председателя и колективната воля на магистратите. Убедено вярвам, че това е начина за гарантиране независимостта на съда, тъй като позволява на съдиите колективно да влияят върху организацията на дейността си, извън преките разпореждания на административния ръководител.

Въпреки че председателят на съда упражнява организационно и административно ръководство, Общото събрание на съдиите дава възможност за обсъждане на проблемите и намиране на решения за оптимизация на работните процеси.

2. Административна дейност. Мерки за подобряване на административната дейност, организацията на съдебната администрация и административното обслужване

Административната дейност на Военно-апелативния съд е отделна от правораздавателната дейност на съдиите и има за цел да създаде условия за нейното качествено и ефективно изпълнение. Тя е насочена към осигуряване на нормалното функциониране на правораздаването, организиране на работата на съдебните служители и осигуряване на организационна връзка между административния

ръководител - председател на съда, неговия заместник, съдиите и администрацията. Тази дейност се урежда от Правилника за администрацията в съдилищата (ПАС).

Основните задачи в административната дейност на Военно-апелативния съд са планиране и управление, изразяващо се в дългосрочна визия, бюджетна политика, финансово управление и снабдяване; организация на работата, изразяващо се в организиране на конкурси за назначаване на служители в съдебната администрация; обучение и квалификация; отпуски; осигуряване на администрацията в процеса във връзка с работа по движението на делата, призоваване; поддържане на регистри и учрежденски архив; връзки с обществеността чрез осигуряване на прозрачност и достъп до информация; превантивен, текущ и последващ контрол върху законосъобразността на административните актове, подготвени и/или създавани в съдебната администрация (справки; удостоверения; протоколи от проверки, възложени от председателя и т.н.).

Утвърдените политики и практики за укрепването и поддържането на коректни взаимоотношения следва да продължат, тъй като добрата работна среда в един колектив е изключително важен фактор за пълноценното разгръщане на професионалния капацитет на всеки един от екипа му.

В случай, че ми бъде гласуван кредит на доверие, ще продължа да изпълнявам стриктно законово вмененото задължение на председателя на ВоАпС по чл. 106, ал.3, вр. ал. 1, т. 7 от Закона за съдебната власт ежегодно да се сформират комисии, които да извършват проверки на дейността на съдиите от СВС, ВС – Пловдив и ВС – Сливен във връзка с организацията на работата по образуването, насрочването и движението на делата. Това правомощие предоставя възможност да се проследяват и анализират редица показатели, които не могат да се отразят при проверката на делата по реда на инстанционния контрол и същевременно може да бъде резултатно средство за контрол и взаимодействие със съдилищата при планови проверки и аналитично обобщаване на констатациите за дейността на съдилищата за по-продължителни периоди от време. В тази връзка считам, че трябва да се активизират комуникацията и сътрудничеството със военните съдилищата в страната и да се задълбочава в насока непрекъснат неформален контакт, включително работни посещения на място.

Ще положа усилия да насърчавам колегите магистрати да споделят натрупания си професионален опит и знания с конкретни препоръки, съвети и предложения за подобряване още повече на качеството на съдебните актове, тяхното мотивиране за прилагане на европейските стандарти за правораздаване. Убедено вярвам, че именно решенията на Общото събрание на съдиите, по текущи въпроси, свързани с организацията на работа, резултатите от проверките на военните съдилища ще продължи и за напред да бъде градивно чрез открит разговор, дебат по дневния ред, който да бъде насочен единствено към изграждане, създаване, подобряване или решаване на даден въпрос за дейността на съда.

Считам за полезна въведената практика за периодични работни съвещания, с цел обсъждане на възникнали в предходната седмица проблеми, набелязване на мерки за срочното им решаване и поставяне на задачи по текущата организационна дейност в съда. Намирам запазването на така наложилата се в годините практика, за доказал практичността си вариант за срочно изпълнение на текущи организационни задачи и за своевременно преодоляване на затруднения.

През 2025 г. за първи път във ВоАпС е предприета дейност за подготовка и предаване в Държавна агенция „Архиви“ – Държавен военноисторически архив в гр. Велико Търново на документи създадени във връзка с правораздавателната и административна и финансова дейност на Военно-апелативния съд, съхранявани в институцията.

Достижение в административната дейността на Военно-апелативния съд е и обособяването на 2 (две) регистратури за класифицирани материали - Национална регистратура за класифицирана информация, създадена през 2009 г и Регистратура на НАТО и ЕС, създадена през 2022 г. В България няма централизиран публичен списък, който да посочва точния брой на специализираните регистратури за класифицирана информация на ЕС (КИЕС) с ниво „EU SECRET“ (секретно) в гражданските съдилища, но тези регистратури съществуват във военните съдилища и те са част от националната сигурност.

Държавната комисия по сигурността на информацията²⁰ е издала уникален идентификационен номер на Национална регистратура за класифицирана информация до ниво „Строго секретно“, както и уникални идентификационни номера на Регистратура за класифицирана информация на НАТО с ниво „NATO SECRET“ и регистратура за класифицирана информация на ЕС с ниво „EU SECRET“²¹ към организационна единица Военно-апелативен съд. Не без значение е, че такива регистратури се разкриват в съдилища, които по-често работят с международна класифицирана информация, а такива са военните съдилища, в това число и ВоАпС.

Водени от принципи на добро управление, високите професионални и нравствени качества на съдебните служители и добрите отношения в съда административната дейност е на високо ниво, съпоставимо с европейските стандарти за ефективност, ефикасност, откритост, етично отношение, компетентност и отзивчивост.

Достиженията по отношение на административната дейност в съда са резултат от отговорно и компетентно отговорно изпълнение на служебните задължения на магистрати и съдебни служители. Високите професионални и нравствени качества както на магистратите, така и на съдебните служители; съобразяването с етичните стандарти; почтеност, откритост, равномерно

²⁰ На основание чл. 54, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация и съгласно Решение по протокол от 22.01.2009 г.,

²¹ На основание чл. 54, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация, съгласно Решение № 86-И/15.12.2022 г.

разпределяне на ангажираността и взаимно уважение са основата на това, работните отношения между магистратите и съдебните служители да са много добри.

3. Правораздавателна дейност.

Най-важните показатели за оценка на дейността на един съд, изпълнявайки конституционната си функция да правораздава, са дали постъпилите в съда дела са решени; дали са решени в разумен срок и дали са решени качествено.

От годишните доклади на Върховния касационен съд и Инспектората на Висшия съдебен съвет, Военно-апелативния съд и военните съдилища в страната, както и дългогодишния ми опит от лични наблюдения, у мен е формирана увереност, че Военно-апелативния съд изпълнява успешно конституционната си функция - традиционно делата се решават в разумен срок и качествено.

IV. ОБРАЗУВАНЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДЕЛАТА. НАСРОЧВАНЕ И ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА. МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕКСПЕДИТИВНОСТТА НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС.

1. Образуване, разпределение на делата и насрочване на делата.

Образуването и движението на всички видове дела във Военно-апелативния съд се извършва съгласно изискванията на Наказателно-процесуалния кодекс, Закон за съдебната власт и Правилника за администрацията в съдилищата.

Всички дейности по образуване на дела, разпределянето им и администрирането им се реализират чрез Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС). След образуване на делото съдията-докладчик се определя съобразно чл. 9 от ЗСВ, като случайният подбор се реализира посредством интегриран модул в ЕИСС по поредността им, по видове дела, и съобразен с процесуалните срокове, изискващи незабавно произнасяне. В съда се прилагат Правила за случайно разпределение на делата и осигуряване на равномерна натовареност на съдиите от ВоАпС. Електронното разпределение на делата се извършва от административния ръководител-председател на съда или от заместник на административния ръководител-заместник председател, които получават достъп до ЕИСС чрез персонален квалифициран електронен подпис и персонална парола за достъп.

През 2025 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за разглеждане по реда на въззивното производство общо 38 дела. Висящи в началото на периода са били 12 дела – 11 внохд и 1 – ванд. Общо делата за разглеждане са били 50, от които 25 внохд, 1 внчхд, 18 вчнд и 6 ванд. За сравнение през 2024 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за разглеждане по реда на въззивното производство общо 81 дела. Висящи в началото на периода са били 10 дела – 7 внохд, 1 внчхд и 2 ванд. Общо делата за разглеждане са били 91, от които 38 внохд, 2 внчхд, 41 вчнд и 10 ванд. През календарната 2023 г. във Военно-апелативния съд са постъпили за

разглеждане по реда на въззивното производство общо 52 дела. Висящи в началото на периода са били 7 дела – 7 внохд. Общо делата за разглеждане са били 59 от които 26 внохд, 2 вчхд, 19 вчнд и 12 ванд.

Спецификата в подсъдността на военните съдилища, в които постъпленията на делата са в пряка зависимост от числеността на Българската армия и нейната дислокация, както и особеното качество на военнослужещите като субекти на извършване на престъпленията, подсъдни на военните съдилища, продължават да оказват своето влияние върху този процес на намалено постъпление на делата. Последният е зависим и от организацията на работа на органите на досъдебното производство, функция от чиято дейност се обуславя дейността на военносъдебните органи. Следва да се отбележи също така, че наред с гореизложените причини, дейността на въззивната инстанция е пряко зависима и от волята на страните в съдебната фаза на наказателни процес, които упражняват правото си на жалба и протест, ако считат, че първоинстанционните съдилища не са осъществили правораздавателната си дейност справедливо и качествено.

Броят на останалите несвършени дела за 2025 г. е 9 дела, за 2024 г. е 12 дела и за 2023 г. е 10 дела. Причините за несвършените дела са обективни. Данните, изложени в докладите на военните съдилища в страната, показват, че е намалял броя на постъпилите дела (внохд, вчхд и ванд) от СВС и ВС – Сливен спрямо 2024 г. и постъпилите дела (по частни жалби и протести) от СВС и ВС – Пловдив спрямо 2023 г. Постъплението на видовете дела от останалите съдилища е останало сравнително стабилно.

1.1 Брой свършени дела. Срочност.

През 2025 г. във военните съдилища в страната, (вкл. и Военно-апелативния съд) делата общо за разглеждане са били **568 дела**. Средната месечна натовареност за всеки един от тях е била 4.05 дела. За сравнение през 2024 г. във военните съдилища в страната, (вкл. и Военно-апелативния съд) делата общо за разглеждане са били **557 дела**. Следователно средната месечна натовареност за всеки един от тях е била 3.31 дела. През 2023 г. във военните съдилища в страната, (вкл. и Военно-апелативния съд) делата общо за разглеждане са били **604 дела** на 15 съдии. Следователно средната месечна натовареност за всеки един от тях е била 3.35 дела.

През отчетната 2025 г. във Военно-апелативния съд са свършени общо 41 второинстанционни дела, от които внохд са 17 дела, което съставлява 41,46% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2024 г. бележи намаление. През отчетната 2024 г. са свършени общо 79 второинстанционни дела, от които внохд са 28 дела, което съставлява 35,4% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2023 г. бележи намаление. През отчетната 2023 г. са свършени общо 49 второинстанционни дела, от които внохд са 21 дела, което съставлява 42,9% относителен дял на наказателните общ характер дела от общо свършените, като този показател спрямо 2022 г. и 2021 г. бележи увеличение.

В съда е наложена и утвърдена през годините практика на бързина и срочност при разглеждането и решаването на делата на производство, която се дължи на професионализма и високата отговорност на магистратите, прецизното проучване на делата и отличната подготовка на съдебните заседания, както и на създадената много добра организация на работата и взаимодействие между отделните служители. Видно от статистическите данни 100 % от приключилите за годината дела са били свършени в срок до три месеца.

За 2025 г. от приключените общо 41 наказателни дела 41 са свършени в срок до три месеца (100%), от образуването им. За 2024 г. от приключените общо 79 наказателни дела 79 са свършени в срок до три месеца (100%), от образуването им. За 2023 г. от приключените общо 49 наказателни дела 49 са свършени в срок до три месеца (100%), от образуването им. Приключването и решаването на делата в разумен срок се дължи най-вече на добросъвестното отношение към работата и високия професионализъм на съдиите във Военно-апелативния съд.

През 2025 г. от свършените общо 24 бр. дела (внохд, вчхд и ванд) 21 бр. са приключили с решение или присъда, а 3 бр. са били прекратени, което съставлява 87,5 % произнасяне по съществуващото на тези дела, което за поредна година е много добър показател. През 2024 г. от свършените общо 38 внохд, вчхд и ванд 31 са приключили с решение или присъда, а 7 са били прекратени, което съставлява 81,5 % произнасяне по съществуващото на тези дела, което за поредна година е добър показател. През 2023 г. от свършените общо 30 внохд, вчхд и ванд 28 са приключили с решение или присъда, а 5 са били прекратени, което съставлява 93,3 % произнасяне по съществуващото на тези дела, което за поредна година е много добър показател.

Видно е, че през 2025 г. в процентно отношение относителният дял на свършените по същество дела спрямо 2024 и 2023 г. е намалял.

Решените дела от общ характер, в т. вчхд и ванд, проверени по реда на въззивната проверка, по съдилища се разпределят както следва:

От **Софийски военен съд** – 12 дела, от които по 7 дела присъдата е потвърдена, по 2 дела – присъдата е изменена (с други промени в наказателната част), по 1 дело – присъдата е изменена (с други промени в гражданската част), по 2 дела присъдата е отменена изцяло (1 дело е върнато за ново разглеждане, а 1 дело е с произнасяне на нова присъда).

От **Военен съд - Пловдив** – 6 дела, от които по 3 дела присъдата е потвърдена, по 2 дела присъдата е отменена отчасти с връщане на за ново разглеждане и 1 дело е прекратено.

От **Военен съд - Сливен** – 6 дела, от които по 2 дела присъдата е потвърдена, по 2 дела - присъдата е изменена (с други промени в наказателната част) и 2 дела са прекратени.

1.2 Натовареност

Статистическа информация очертава натовареността на съдиите от военни съдилища и Военно-апелативния съд единствено на база количествени показатели. За да бъде обаче обективна оценката за действителната натовареност на тези съдебни органи е необходимо да се очертаят и характеристиките на разглежданите от тях дела съобразно фактическата им и правна сложност.

Изхождайки от спецификата на военните съдилища като специализирани органи на съдебната власт от една страна и от друга – като органи от силите от системата за национална сигурност на Република България (§ 1, т.1в от ДР на ЗОВС), различната им натовареност от тази на общите съдилища в страната намира логичното си обяснение. В значителна степен тя е предопределена от законово определената им подсъдност съобразно субектите на престъпленията. Тяхната численост е ограничена предвид ведомствата, към които са на щат. Наред с това от значение са предвидените за военнослужещите сравнително висок образователен ценз, законово регламентирани критерии за съвместимост, сред които основно е липсата на предишни осъждания, независимо от последвала реабилитация, което обуславя незначителността на субективния криминогенен фактор. В същото време някои от разглежданите дела се отличават със сериозна фактическа и правна сложност, което следва да бъде отчетено при оценка на натовареността на военните съдилища, за да бъде тя обективна.

Към настоящия момент използваните коефициентите за фактическа и правна сложност на делата, прилагани от Наказателна колегия на ВКС са приети въз основа на решение на ОСНК на ВКС от 2013 г. Натовареността на всички военни съдилища в страната се определя по данни, отчетени единствено на база количествен показател. Анализът определя натовареността на военните съдилища под средната за страната, съпоставена с натовареността на общите съдилища за последните три години. Това е така, тъй като не се отчита спецификата на военните съдилища от една страна като специализирани органи на съдебна власт и от друга – органи от силите от системата за национална сигурност на Република България²².

При отчитане на натовареността на магистратите следва да се имат предвид и видът и характерът на разглежданите от военните съдилища в страната дела, както следва:

През 2025 г. в **Софийския военен съд** 13,27 % от постъпилите дела; 15,94 % от делата на производство и 13,86 % от свършените дела са били НОХ. Част от наказателните дела от общ характер са със значителна фактическа и правна сложност; многообразие на инкриминираната дейност; с повече от един подсъдим; значителен по обем фактически материал, съдържащи десетки, някои стотици, томове писмени доказателства, множество свидетели и експерти; необходимост от извършване на допълнителни съдебно-следствени действия, като се събират нови относими доказателства и се назначават експертизи. Обстоятелството, че в СВС са концентрирани подсъдните на военни съдилища дела с най-голяма фактическа и

²² Вж. § 1, т. 1в от ДР на ЗОВСРБ

правна сложност, е отчетено и в Анализ за дейността на военните съдилища в периода 2016 – 2019 година, изготвен от съдии от ВКС, приет с решение по т. 15.1 от Протокол № 18 от заседание на СК от 9.06.2020 г.

През 2025 г. за разглеждане в СВС са постъпили общо 196 дела, или 16,33 дела средномесечно. Средномесечното постъпление на дела на съдия при пълен зает щат възлиза на 5.44, каквото е и спрямо реално полагащите труд магистрати (36 човекомесеца). Общо делата за разглеждане са 207, или средно по 17.25 дела месечно, като средномесечното натоварване на съдия при пълен зает щат възлиза на 5.75, каквато е и действителната натовареност на съдия през 2025 г. Свършени са 202 дела, като натовареността по щат, както и действителната натовареност, към свършените дела е 5.61 дела. В сравнение с предходните три години се наблюдава увеличение на месечната действителна натовареност на зает в съда съдия средно с 8,82 %, към постъпилите дела; с 8,52 % - спрямо делата за разглеждане и с 11,41 % - спрямо свършените дела, което се дължи предимно на увеличение в постъплението на ЧНД.

През 2025 г. при отчитане на натовареността на магистратите от **Военен съд - Пловдив** също следва да се имат предвид и видът и характерът на разглежданите от тях дела. Средномесечното постъпление (действителна натовареност) на един съдия през 2025 г. 5,06 дела на съдия, а натовареността по щат – 5,06 дела на съдия. Налице е тенденция към стабилизиране на действителната и на натовареност по щат. През 2025 година в съда са свършени 180 дела. От тях 17 нохд, 2 нчхд, 15 анд по чл.78а от НК и 146 чнд.

През 2025 г. при отчитане на натовареността на магистратите от **ВС - Сливен** средномесечното постъпление на дела по щат на един съдия е 5,38 дела, като същият показател за 2024 г. също е 5,38 дела, а за 2023 г. – 5,5 дела. Средномесечно свършените дела по щат на един съдия през 2025 г. са 5,13 дела, при 5,33 дела за 2024 г. и 5,08 дела за 2023 г. Действителната натовареност спрямо решените дела за един съдия през 2025 г. е 5,86 дела, докато през 2024 г. тя е била 7,11 дела, а през 2023 г. – 5,08 дела. Анализът на данните за трите години показва относително стабилна средномесечна натовареност на съдиите. През 2025 г. действителната натовареност спрямо решените дела отразява ефективно разпределение на делата по щат, което осигурява качествено правораздаване и запазва баланс между продуктивност и съдебна дисциплина.

И към настоящия момент продължава натовареността да се изчислява единствено на база на **количествен критерий**, т.е 1 (един) брой дело. Събираните на 6-месечните и 1-годишни статистически данни на органите на съдебна власт от Висшия съдебен съвет са насочени единствено към установяване на натовареността по щат, действителната натовареност и средната натовареност.

Безспорно натовареността по щат отразява извършеният обем дейност от конкретния съд на база брой съдии по щат за съответния период и принципно се изчислява като общият брой дела (постъпили, разглеждани и свършени) се раздели на броя на съдиите по щат. Получената стойност се разделя на броя на месеците за

периода, за който се отчита натовареността на полугодие и на година. Тук следва да отбележа, че военните съдилища винаги са съотнесени и съпоставени към окръжните съдилища в страната, без да се отчита тяхната специфика. Важен акцент в натовареността на военните съдилища следва да се постави на социално-икономическите фактори, които влияят на натовареността им. Това до момента никога не е правено. Намирам за разумно и необходимо, преди военните съдилища да бъдат укорявани за ниската си натовареност да бъде иницирано разработване на модел за анализ на взаимовръзките между социално-икономическото развитие на географските райони, попадащи в юрисдикцията на военните съдилища, и причините за натовареността на тези съдилища с видове и брой дела.

Считам, че такъв модел би комбинирал два типа данни: Първите следва да представляват външни на военно-съдебната система фактори, които водят до образуване на съдебните дела – социално-икономически, демографски и криминогенни, предлагане и използване на информационни технологии, наличие на пътна инфраструктура в съответните райони, на електронни услуги, нива на компютърна грамотност; ценз и квалификация на лицата, които попадат под юрисдикцията на военните съдилища; пряка и косвена връзка с отбранителната способност на страната. Вторият тип данни следва да представляват данни, които са вътрешни на военно-съдебната система и да включват информацията, съдържаща се в събираната съдебна статистика и други данни, обобщавани от Висшия съдебен съвет.

Ако ми бъде даден кредит на доверие и подобен подход бъде възприет, особено ценно ще бъде изготвянето на модел за анализ на данните, по който може да бъде изготвен социално-икономически профил за всеки съдебен район на военните съдилища в страната. Освен това, спецификата на съдебните районни на военните съдилища никога до момента не е била отчитана при всеки дебат за реформа на съдебната система. Както преди години, така и днес, считам, че военните съдилища следва да бъдат съпоставяни по натовареност единствено със сходни на тях съдилища, каквито са останалите военни съдилища в страната. Неразбирането на спецификите на военното правораздаване и неговата компетентност както в мирно, така и във военно време стои в основата на негативно отношение към този вид съдилища в страната.

1.3 Очертаване на причини, свързани с натовареността.

1.3.1 Във всеки от случаите при анализа на месечна действителна натовареност на заетите във военните съдилища съдии следва да се изхожда от законоопределената подсъдност на военните съдилища, който разглежда и решава като първоинстанционен специализиран наказателен съд дела за престъпления, извършени от категории лица, изрично изброени в чл. 396, ал. 1 от НПК; за престъпления, извършени от субектите по 396, ал. 1 от НПК, в осъществяването на които са участвали и граждански лица; и за престъпления, извършени от военнослужещи от въоръжените сили и от служещи в Министерството на

вътрешните работи, които участват в международни военни или полицейски мисии в чужбина (чл. 37, ал. 3 от НПК). Определящите родовата подсъдност субекти на престъпленията са законодателно определени, дефинирани и структурно различни от тези, подсъдни на общите съдилища. Числеността им е ограничена и следва числеността на тези ведомства. В основната си част това са военнослужещи, за които има специални изисквания за заемане на длъжност, висок образователен ценз, изискуеми критерии за съвместимост, сред които е и липсата на осъждане за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията. Поради това натовареността на магистратите, респ. общата натовареност на съдиите, изчислена на количествен показател, следва да се съпоставя и изследва не с общите съдилища (окръжни и/или районни), а единствено с натовареността на другите две първоинстанционни военни съдилища.

1.3.2 При анализа на родовата подсъдност на военните съдилища и ВоАпС, следва да се отчете и регламентацията на типично военните престъпления, уредени в Глава XIII от Особената част от НК. Действащата наказателно-правна уредба относно престъпленията против подчинеността и военната чест; отклоненията от военна служба; престъпленията против караулната, постовата, патрулната, вътрешната и граничната служба и пр. не съответства в достатъчна степен на съвременните обществени отношения, свързани с отбраната и сигурността на страната, военната подчиненост и носенето на военната служба. За това свидетелства и обстоятелството, че последните години делата за военни престъпления по Глава XIII от Особената част на НК, разглеждани от военните съдилища са малобройни. Уреждането на военната служба като професия, модернизацията на българската армия и въоръжените сили, членството на Република България в НАТО и др. предпоставят едни нови обществени отношения, които следва да бъдат охранявани от посегателства, в т.ч. и посредством актуализация на материалното наказателно право. Тук е мястото да посоча, че лицата субекти на престъпленията, които са подсъдни на военните съдилища са военнослужещи с висок ценз. Гражданите, приети на военна служба, са военнослужещи. Най-значителен дял от подсъдните на военните съдилища лица заемат военнослужещите. Статутът на военнослужещите (български граждани) е определен в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и подзаконовите актове по прилагането им. Според чл. 133 от ЗОВСРБ военната служба е държавна служба с особено предназначение за подготовка и осъществяване на въоръжена защита на страната.

1.3.3 Спецификата в подсъдността на военните съдилища, в които постъпленията на делата са в пряка зависимост от числеността на Българската армия и нейната предислокация (реорганизация), както и особеното качество на военнослужещите като субекти на извършване на престъпленията, подсъдни на военните съдилища, продължават да оказват своето влияние върху този процес на намалено постъпление на делата. Последният е зависим и от организацията на

работа на органите на досъдебното производство, функция от чиято дейност се обуславя дейността на военносъдебните органи.

1.3.4 В резултат на отмяна на задължителната военна служба в България през 2007 г., преминавайки към професионална армия рязко намаля и броя на делата разглеждани във военните съдилища²³.

1.3.5 Законодателни изменения последователно променяха и ограничиха подсъдността на делата, разглеждани от военните съдилища, като най-съществената промяна настъпи с измененията от НПК от края на 2008 г. когато от подсъдността на военните съдилища се иззеха делата за престъпления извършени от служители на МВР и ДАНС и се ограничи подсъдността им. Мотивът изложен в законопроекта за изменение и допълнение на НПК през м. декември 2008 г. бе девоенизацията на МВР, извършена през 2006 г. Въпреки девоенизацията на служителите от МВР, към настоящия момент незначителна е промяната в йерархичната структура на службите и в характера на основните им дейности. Изваждането на полицаите от кръга на субектите на военни престъпления създава сериозни празноти в наказателното право и важни обществени отношения, които изискват специфична наказателноправна защита, останаха незащитени. Това обстоятелство доведе до закриване на две военни съдилища (Военен съд - Плевен и Военен съд – Варна), считано от 01.04.2014 г. В тази трансформация има резон, тъй като съществуващата към този момент структура на военните съдилища беше изградена през 1955 г. при поддържане на въоръжени сили при мирно време с численост над 100 000 души и с подсъдност на служители на МВР. По тази причина, след 2008 г. военните съдилища имат значително по-ниска натовареност от общите съдилища в страната. Закриването на Военен съд – Плевен и Военен съд - Варна през 2014 не се отрази на натовареността на останалите военни съдилища.

1.3.6 Едно от последните законодателни ограничения, с изменението на НПК, обн. ДВ, бр. 97 от 14.11.2025 г., е изключването от подсъдността на военните съдилища на Държавна агенция „Разузнаване“.

1.3.7 Ефектът на решение на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) по делото „Мустафа срещу България“²⁴, което приема, че е налице нарушение на член 6 § 1 от ЕКПЧОС, като са установени обосновани съмнения на граждански гражданин относно независимостта и безпристрастността на военните съдилища, които са разгледали наказателно дело, по което е бил подсъдим. В изпълнение на решението на ЕСПЧ по делото „Мустафа срещу България“ и с оглед наложената след него практика на ВКС, разглеждането и решаването на дела, в хипотезата на чл. 396, ал. 2 от НПК, когато при извършване на деянието, наред с военнослужещ, е участвало и гражданско лице, се допуска само ако с престъплението се засягат пряко военния ред или дисциплина; военно имущество или интересите на

²³ Изменението на Закона за отбраната и въоръжените сили, чрез което се отменя задължителната за „всячки мъже, български граждани“ наборна военна служба (чл. 83, 84 и 98 – 111, 113, 114), е прието от Народното събрание на 29.06.2006 г.

²⁴ Вж. жалба № 1230/17, окончателно решение от 28.02.2020 г. „Мустафа срещу България“

отбраната, или националната сигурност. За преодоляване на проблема, бе създадена работна група в Министерство на правосъдието²⁵ със задача да предложи законодателни изменения с оглед изпълнението на решението на ЕСПЧ по делото „Мустафа срещу България“²⁶, но въпреки направените предложения за промяна на НПК, същите не бяха внесени от Министерство на правосъдието в законодателния орган на страната.

1.3.8 Въвеждането на споразумение за решаване на делото в досъдебното производство за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл. 78а от НК във вр. чл. 375а, ал. 1 от НПК²⁷ също прегражда пътя на административните наказателни дела, разглеждани от първоинстанционните съдилища до въззивната инстанция.

1.3.9 Като цяло не бива да се пренебрегва и фактът, че през последните години се наблюдава трайна тенденция към намаляване на броя на наказателните дела във всички постъпващи за разглеждане в съдилищата. Военните съдилища и ВоАпС не правят изключение в тази насока, тъй като правоприлагат по еднакви с общите съдилища закони. Това е резултат от дискусиата за необходимостта от по-активна наказателна политика с цел депенализация (диференциране на наказателната отговорност). Според докладите на съдилищата, макар броят на несвършените дела в началото на отчетните периоди да варира, общият обем на работа по наказателни производства показва признаци на свиване спрямо нивата от 2022 - 2023 г. насам.²⁸

1.3.10 Съществено негативно се отразява и обстоятелството, че функциите на армията се променят. Разширяващото се участие в мисии и операции извън страната, както на военни подразделения, така и на служители на МВР и специалните служби, предполага специфични познания и действия. С оглед членството ни в НАТО и Европейския съюз, се налага възприемане на единни стандарти в правните системи по отношение на въоръжените сили.

Причините за постъплението на по-малък брой дела във Военно-апелативния следва да се допълнят и със следното:

Военно-апелативният съд е втора въззивна инстанция, която разглежда единствено наказателни дела, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища. Дейността на въззивната инстанция е пряко зависима и от волята на страните, които имат активна процесуална упражняват правото си на жалба и протест, ако считат, че първоинстанционните съдилища не са осъществили правораздавателната си дейност справедливо и качествено. Извън неговата

²⁵ Заповед № ЛС-13-129/27.09.2023 г. на министъра на правосъдието

²⁶ Жалба № 1230/17, окончателно решение от 28.02.2020 г. ЕСПЧ

²⁷ ДВ, бр. 48/2023 г.

²⁸ Детайлна статистика за престъпленията по региони и изход на делата може да бъде намерена в портала на Националния статистически институт (НСИ); Вж. и „ Престъпления по изход на делата през 2024 г. по статистически зони, статистически райони и по области“, Динамичен ред: JST_1.1.xls, Национален осигурителен институт (НОИ)

компетентност са останалите видове дела - граждански, търговски, административни и фирмени дела. Той не разглежда като въззивна инстанция производства във връзка с изпълнение на наказанията, а именно: предсрочно освобождаване по чл. 70 и чл. 71 от НПК; отмяна на зачитането на работни дни; замяна на режим за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ с по-тежък; замяна на наказанието „доживотен затвор“ с „лишаване от свобода“; замяна на наказанието „пробация“ с „лишаване от свобода“. Извън компетентността на ВоАпС са и производства във връзка с международно сътрудничество по наказателни дела: трансфер на осъдени лица и признаване на изпълнение на присъди на чужд съд.

Следва да се отчете, че във ВоАпС почти не се внасят от прокуратурата и не се образуват дела за възобновяване по чл. 380 от НПК и чл. 73 от ЗАНН. От 2019 г. до момента Военно-апелативният съд е сезиран един единствен път през 2024 г. от Военно-апелативна прокуратура с предложение за възобновяване на административно наказателно дело, разгледано и решено от СВС. Тъй като ВоАпС разглежда дела за възобновяване единствено по предложение за възобновяване на Военно-апелативния прокурор, по реда и в сроковете, определени в Закона за административните нарушения и наказания и ВоАпП не внася такива предложения в съда, води до обоснован извод, че влезлите в сила съдебните актове на военните съдилища в страната са стабилни и постановени в съответствие с материалния и процесуалния закон, като липсват основания за възобновяване на дела по влезли в сила съдебни актове.

1.4 Способи за преодоляване на ниската натовареност.

Натовареността на военните съдилища е тема, дискутирана почти три десетилетия.

Обръщам внимание, че към 31.12.2014 г., след извършената реформа във военното правораздаване, **броят на първоинстанционните военни съдии в трите военни съдилища е бил 25 щатни бройки**²⁹. Към 31.12.2024 г. състава на първоинстанционните магистратите редуциран с **68 %** и за трите първоинстанционни съдилища в страната е **8 щатни бройки „съдия“**. При тази съществена редукция, която няма аналог в останалите съдилища в страната, действителната натовареност на съдиите от военните съдилища не се увеличи, а в наказателните отделения на ОС и АС през последните години съществува трайна тенденция за намаляване на постъпленията на наказателни дела.³⁰

Като способности за преодоляване на ниската натовареност на военните съдилища, през годините са очертани следните насоки: 1. Законодателни промени в Наказателно-процесуалния кодекс, с които да се разшири подсъдността на делата,

²⁹ Вж. Приложение № 3 на Обобщени статистически таблици за дейността на съдилищата за 2014 г., публикувано на официалната интернет-страница на ВСС

³⁰ Доклад за дейността на Върховния касационен съд през 2024 г.

които разглеждат съдиите във военните съдилища; 2. девоенизация на военните съдии и 3. оптимизация на военни съдилища.

1.4.1 Относно законодателни промени в Наказателно-процесуалния кодекс, с които да се разшири подсъдността на делата, които разглеждат съдиите във военните съдилища:

Макар, че през 2019 г. Съдийската колегия на ВСС даде „*принципно съгласие да бъдат закрити военни съдилища*“, с този проблем тя отново се занимава през 2020 година, когато със свое решение на заседание, проведено на 09.06.2020 г. СК на ВСС отложи решението по предложение на трима кадровици за закриване на две военни съдилища. Основният аргумент на мнозинството в СК на ВСС беше, че в Народното събрание бе постъпило предложение за законодателни промени в НПК, с които да се разшири подсъдността на делата, които разглеждат съдиите във военните съдилища. Разширяването на компетентността на военните съдилища обаче, следва да бъде преценявано внимателно, като въпросът продължава да бъде дискутиран и към настоящият момент.

1.4.2 Относно девоенизация на военните съдии:

Основните възражения към съществуващия статут на магистратите във военните съдилища се базират на мотивите, застъпвани и отстоявани в решенията на ЕСПЧ. Международните тенденции, последователно отстоявани в решенията на ЕСПЧ, са ориентирани към варианти за възможно ограничаване на тяхната компетентност по отношение на цивилни лица. За преодоляване обаче на сериозния проблема с практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и гарантиране в по-голяма степен независимостта на военните съдии, възможен вариант е съдиите във военните съдилища и Военно-апелтивния съд да бъдат девоенизирани. С оглед пълното съответствие на военните съдилища към изискванията на независим и безпристрастен съд, възприети като международни стандарти и съобразно решенията на ЕСПЧ³¹, се предлага чрез трайни законодателни решения в насока преосмисляне на статута на военните съдии като военнослужещи, чрез девоенизирането им, и приравняването им със този на съдиите от общите съдилища.

Като основен аргумент за девоенизация, следва да се отчете ефектът на решение на Европейския съд по правата на човека по делото „Мустафа срещу България“³².

Тук няма как да не спомена и жалба от 17.09.2021, подадена от обвиняемо лице пред ЕСПЧ и актуален висящ правен спор относно компетентността на военните съдилища по мерки за процесуална принуда на граждански лица в

³¹ Вж. решение от 27.11.2008 г. по делото „Мирошник срещу Украйна“; от 21 септември 2006 г. по делото „Мазсини срещу Румъния“ ; Ergin срещу Турция (№ 6) (№ 47533/99, §§ 20-25, ЕСПЧ 2006-VI и др., както и решение на Пети състав на ЕСПЧ от 28 ноември 2019 г. по дело "Мустафа срещу България" (невлязло в сила);

³² Делото „Мустафа срещу България“ (жалба № 1230/17, окончателно решение от 28.02.2020 г.)

досъдебната фаза на наказателния процес, обвинени в извършване на престъпление в съучастие с военнослужещ. Това допълнително поставя въпроси както по отношение на процесуално-следствените действия на органите на досъдебното производство по отношение на гражданските лица, в случаите когато актовете им не подлежат на съдебен контрол, така и за компетентността на военните съдилища при евентуални жалби и/или протести.

Проблемът може да бъде преодолян, без това да се отрази негативно на натовареността на военните съдилища, със законодателни промени в насока девоенизация на военните съдии и уеднаквяване на статуса им на съдии от общите съдилища. Следва да се подходи сериозно към преосмисляне на статуса на военните съдии като военнослужещи, чрез девоенизирането им, и приравняването му с този на съдиите от общите съдилища, както и преуреждане на института на съдебните заседатели във военните съдилища, в аспекта на статуса на лицата, с оглед пълното изпълнение на стандартите по чл. 6, § 1 от КПЧОС за независимост на съда и с оглед възможността за разширяване на компетентността и оползотворяване на капацитета на тези конституционно уредени органи на съдебна власт. Това становище е изразявано и на работна група за изготвяне на анализ на степента на натовареност на военните съдилища, сформирана съгласно решение по т. 37 от Протокол № 23 от 16.07.2019 г. на СК на ВСС.

Позиция за необходимост от промяна на статуса на военните съдии е изразила през лятото на 2020 г. и Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет³³, подкрепяйки, предложения за изменение на ЗСВ и ЗОВСРБ.

Европейският съд по правата на човека в Страсбург, с решението „Мустафа срещу България“, критикува ексклузивната компетентност на военните съдилища у нас да гледат делата срещу цивилни лица, когато заедно с тях са подсъдими военнослужещи. Безспорно е налице световна тенденция за ограничаване на компетентността на военните съдилища при наказателно преследване на цивилни. Правомощията на военните съдилища, когато съдят цивилни, не трябва да следват автоматично от НПК, а трябва да се даде възможност за всеки отделен случай подсъдността да се преценява въз основа на конкретни „изключителни обстоятелства“ и „убедителни причини“. В този смисъл, следва да бъде направена и нова редакция на текстове в Закона за съдебната власт и Закона за отбраната и въоръжените сили.

Според чл.411 от НПК военните съдилища прилагат общите правила, доколкото за тях няма особени такива. Това означава, че няма разлика между общите и военните съдилища за правата на участниците в досъдебната и съдебната фаза на производството, както и за правилата на доказване, видовете доказателства и доказателствените средства, образуването и провеждането на разследването, начина на провеждане на делата, възможността за конституиране на граждански

³³ Решение по т. 21 от Протокол 19 от дистанционно заседание чрез видеоконферентна връзка на СК на ВСС, проведено на 16.06.2020 г.

ищци и частни обвинители и за предявяване на гражданските иски, начин на изготвяне и съдържание на съдебните актове.

За пълното съответствие на военните съдилища към изискванията на независим и безпристрастен съд, възприети като международни стандарти и съобразно решенията на ЕСПЧ, е наложително преосмисляне на статута на военните съдии като военнослужещи чрез девоенизирането им и приравняването му с този на колегите им от общите съдилища.

1.4.3 Относно оптимизация на военни съдилища в страната:

С особена тревога искам да обърна внимание на това, че по темата за **закриване на военни съдилища** дебатът отново е дългогодишен, като основните аргументи включват високи разходи при малък обем дела, специализация, неподходяща за мирно време, и съмнения за независимост. Основни доводи за закриване е твърдението, че военните съдилища са неефективни, с ниска натовареност и изразходват значителен публичен ресурс за малко осъдителни присъди.

Съображения за целесъобразността на съществуването на военни съдилища се съдържа в Механизмът на осъществяване на правосъдие във въоръжените сили и службите за обществен ред и сигурност и е важна сфера на нормативното регулиране във всяка държава. Разглеждането на наказателни дела от военните съдилища пряко се отразява върху генералната превенция във въоръжените сили и върху военната дисциплина. По този начин дейността на тези съдилища е непосредствено свързана с обезпечаването на отбраната и националната сигурност.

Още през 2003 г. дебатът за целесъобразността на съществуването и дейността на военните съдилища в държавите - членки от Европейския съюз е поставен за разглеждане в заседание на Постоянния комитет на Съвета на Европа по правата на човека в Страсбург. В приетия през м. юни 2003 г. Меморандум за съдопроизводство във военните съдилища³⁴ е отбелязано, че съществуването и функционирането на военни съдилища не противоречи на интересите и политиките на европейските страни - членки, когато съдопроизводството във военните съдилища съответства на чл. 5, чл. 6 и чл. 14 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Възприето е становището, че окомплектованият с военнослужещи военен съд се явява независим и безпристрастен съд, ако съдиите са обезпечени от закона, редът за назначаването им и наличие на гаранции против натиск върху съда са същите, както при всички други съдии, в съответствие с действащото законодателство, а съдопроизводството се осъществява по общ за всички съдилища ред

Основополагащ принцип в устройството и организацията на съдебната власт у нас е правилото, че не се допускат извънредни съдилища, създавани при особени

³⁴ Вж. Меморандум за съдопроизводство във военните съдилища, приет на 16.06.2003г. от ПК на СЕПЧ

„извънредни“ обстоятелства или извънредно положение, които правораздават не по общоустановения закон ред.³⁵

Военните съдилища и Военно-апелативният съд са редовни специализирани съдилища от съдебната система и не заемат някакво специално място спрямо останалите съдилища, прокуратури и следствени органи. Прилагат общите правила, доколкото в Глава тридесет и първа от Наказателно-процесуалния кодекс не е предвидено друго. Това означава, че няма разлика между общите и военните съдилища относно правата на участниците в досъдебната и съдебната фаза на производството, относно правилата на доказване, видовете доказателства и доказателствените средства, образуването и провеждането на разследването, начина на провеждане на съдебното производство, възможността за конституиране на граждански ищци и частни обвинители и за предявяване на граждански иски, начин на изготвяне и съдържание на съдебните актове, възможността за въззивно обжалване на присъдите пред Военно-апелативния съд и на касационно обжалване на решенията на последния пред Върховния касационен съд, което е гаранция за точното и еднакво прилагане на законите от специализираните наказателни съдилища.

Против закриването е и аргумента, че специализираните съдилища са необходими за разглеждане на дела, свързани с отбраната и националната сигурност на страната, както и спецификата на командването и подчинеността в НАТО и ЕС, военната дисциплината, мисиите в чужбина, военната тайна в армията и др. Спецификата на военната служба и престъпленията изискват тясно специализирани съдии, а военни съдилищата са необходими в случай на кризисни ситуации или военни конфликти.

Безспорно закриването на военни съдилища е най-лесния и най-бърз начин за разрешаване на проблема, но дали е правилният при изградена и работеща структура. Дали алтернативи за преобразуване на структурата или вливане в общата съдебна система няма да създаде нови проблеми, свързани с дела извършени от военнослужещи и няма да наруши баланса в правната сигурност. Този въпрос следва да бъде поставен на широко обществено обсъждане и след задълбочен анализ.

Разходите за издръжка на тези структури обаче са равни на разходите за издръжка на другите аналогични структури - еднакви са заплатите на магистратите и служителите, цените на ползваните консумативи, цените на техническите средства, пощенските и другите услуги, които се ползват.

Изтъкнатите по-горе съображения за по-слабата натовареност не са достатъчни за обосноваване на закриването им, тъй като тяхното съществуване се налага от изложените по-горе съображения. Намаляването на състава на армията протича на фона на превъоръжаването и освобождаването и от излишни имущественно-процеси засягащи обществени имущественна огромна стойност. Намаляването и е

³⁵ Вж. чл. 119, ал. 3 от Конституцията на Република България.

съчетано и с повишаване на боеспособността и с активното и участие в мисии и операции извън страната-дейности засягащи съществени лични и държавни интереси.

При отчитане изпълнението на препоръките от Доклад на Европейската комисия от м. януари 2014 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка, в Доклад за постигнатите резултати за периода януари – юни 2014 г. по пътната карта за 2014 г., одобрен от МС на заседание от 27.03.2014 г. е посочено: „*т. 18. Финализиране на процеса по оптимизация структурата на военните съдилища и военните прокуратури.*“³⁶.

През последните години станаха особено актуални международно правните аспекти на прилагането на нормите на военното право и отговорността на военния персонал при участието на военнослужещи от различни държави в смесени военни контингенти във въоръжени конфликти, в международни мироопазващи сили, в съвместни учения, както и при разполагане на военни бази в чужди територии. Единствено военните съдилища и прокуратури имат подготовка и правомощия да действат на място по време на участие в мисия или операция извън страната на български въоръжени сили. Тази им функция произтича от принципа на приоритета на юрисдикцията на държавата към своите въоръжени формирования възприет от държавите-членки на НАТО и закрепен в Споразумението между страните по Северноатлантическия договор относно статута на техните въоръжени сили (SOFA). Съществена част от дейността на военните съдилища и прокуратури касае лица и обекти, свързани с държавна тайна, която е от особено значение за националната сигурност. Статутът на военните магистрати в момента също е допълнителна гаранция за опазването на тази държавна тайна.

За сравнение – системата на първоинстанционните съдилища в страната, така, както е създадена през 1952 г. до настоящия момент, не е променяна съществено, въпреки констатациите за сравнително равномерна ниска натовареност на районните съдилища извън областните центрове³⁷. Реформа в броя и структурите на окръжните съдилища също не е извършвана, с изключение на СпНС и АСпНС.

Едновременно с това няма обективни данни доколко закриването на двете военни съдилища се е оказало ефективно и в икономически аспект. С намаляването на средствата за военно правораздаване (неплащане на разходи за ползването на сграден фонд, на средства за заплати и за функциониране на закритите съдилища и др.), към момента поради отдалечената локация на съществуващите първоинстанционни военни съдилища се налага логичното увеличаване на пътните разходи за свидетели, експерти и съдебни заседатели, а и в случаите, посочени в

³⁶ Вж. Доклад за постигнатите резултати за периода януари – юни 2014 г. по пътната карта за 2014 г. за изпълнение на препоръките от доклада на Европейската комисия от м.януари 2014 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка, одобрен от МС на заседание от 23.07.2014 г

³⁷ Вж. стр. 7 от Доклад за значението на районните съдилища в структурата на съдебната система. Критерии за промяна на съдебната карта на районните съдилища, приет с решение по Протокол № 40 от 15.07.2015 г. на ВСС, публикуван на официалната интернет-страница на ВСС

НПК, при които съдебното одобрение на извършени действия по разследването (претърсване, изземване, обиск) е законодателно поставено в кратък срок.

Освен увеличените разноски за път, локацията на военните съдилища създава неудобства и от битов характер в случаите на насрочени съдебни заседания с участието на свидетели, страни (вкл. адвокати), експерти и съдебни заседатели, които живеят в отдалечени населени места и следва освен пътуването да организират и престоя си в седалището на съответния военен съд. Освен това, конкретно от Военен съд - Сливен се насрочват и разглеждат дела и в град Бургас (за разглеждане дела за деяния, извършени на територията на закрития Военен съд — Варна и в област Бургас, както и за разпити на свидетели), а съдиите и служителите на този първоинстанционен военен съд осъществяват командировки и в градовете Варна и Шумен, като във всички посочени случаи се ползват съдебни зали в окръжните съдилища в тези градове. Всичко това предполага изразходване на финансови средства за командированите състави, за гориво, дневни и нощувки, както и финансови средства за свидетели и вещи лица, които пътуват от различни точки на страната. Командированите съдии са ангажирани освен с пряка правораздавателна дейност и с изразходване на време за придвижване и организиране на престоя си в съответното населено място.

В заключение, дебата за структурата на военното правораздаване изисква прецизен анализ на данни по оповестени и ясни критерии, включително и търсене на експертиза в областта на политиката в областта на отбраната и националната сигурност. Всяка промяна на съществуващите съдебни райони на военните съдилища не трябва да цели отчитане на реформаторски, но непоследователни политики, и да изхожда от съображения за бюджетни икономии. Реформата на съдебната карта на всички съдилища в страната трябва да се ръководи от две основни начала: повишаване на качеството на правосъдието, при запазване и подобряване на достъпа до правосъдие на гражданските лица и военнослужещите, във всички негови аспекти.

V. ПОВИШАВАНЕ НА ЕКСПЕДИТИВНОСТТА И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС: БЪРЗИНА И СРОЧНОСТ ПРИ РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛАТА И КАЧЕСТВО НА ПОСТАНОВЕНИТЕ СЪДЕБНИ АКТОВЕ.

1. Експедитивност и срочност на правораздавателния процес

Индикаторът продължителност на разглеждане на делото предоставя допълнителна информация, относима към експедитивността на правораздаването, като допринася за изграждане на общата представа как съответните съдебни органи се справят с потока дела към тях от гледна точка на бързината на разглеждане и решаване на делата. Този критерий измерва времето, което е необходимо, за да се реши едно дело.

Данните показват липса на системни проблеми пред военните съдилища във връзка с бързината на протичане на производствата и позволяват да се изведе извод

за висока процесуална дисциплина, експедитивност и много добра организация на дейността с оглед спазването на инструктивните срокове по конкретните съдебни производства.

Във Военно-апелативния съд и военните съдилища е наложена и утвърдена практика на бързина и срочност при решаването на делата на производство, която се дължи на професионализма и високата отговорност на магистратите, прецизното проучване на делата и отличната подготовка на съдебните заседания, както и на създадената много добра организация на работата и взаимодействие между отделните служители.

Определенията за насрочване на делото по чл. 327 от НПК се изготвят в срок, независимо от обема и сложността на делото. Въззивните наказателни дела от общ характер въззивните и въззивните административно-наказателните дела и въззивните наказателни дела от частен характер се насрочват от съдиите-докладчици в двумесечен срок от постъпването им, а само в изключителни случаи, с разрешение на председателя на съда, в тримесечен срок. Въззивните частни наказателни дела се разглеждат в 7-дневен срок от постъпването им в закрити съдебни заседания, с изключение на делата за мерки за неотклонение и тези, за които НПК предвижда провеждане на открити съдебни заседания.

Няма забава при произнасянето на съдиите по делата, включително и изготвяне на мотивите към тях. В съда са утвърдени положителни политики по задълбочено проучване на делата и своевременна организация и дейност по призоваване на страните и останалите участници в процеса, планиране на съдебно-следствените действия и изготвяне на предварителен график за съдебните заседания.

Съдиите проявяват стремеж да приключват делата в кратки срокове, а при необходимост за допълнителни процесуални действия делата се отлагат за кратки, като преобладаващите случаи са до един месец, а делът на отложените и отсрочени дела в е нисък. Не са установени случаи на неоснователни отлагания на делата, забавяне на разглеждането и приключването им по причини, зависещи от съда. Във всички случаи на отлагане или отсрочване на делата поради стремеж на страните да забавят решаването на делото посредством невявяване или неоснователни искания, съдът е реагирал адекватно, в съответствие с правомощията си по НПК.

Във Военно-апелативния съд няма спрени производства по дела.

Наложението посредством положителните механизми за управлението на делата практики следва да бъдат запазени и надградени. Следва да бъде запазена политиката на мотивиране на съдиите да използват по-активно всички процесуални механизми за бързина на съдопроизводството. Дълбокото ми вътрешно убеждение е, че бързината на разглеждане на дела не трябва да бъде превръщана в самоцел и винаги, когато е необходимо да се установи пълно, всестранно и обективно изясняване на обстоятелствата по делото посредством допълване на доказателствената маса, разглеждането на делото в един по-продължителен период е обосновано, но във всички случаи следва да бъде в разумен рок.

За повишаване на експедитивността и ускоряването на правораздавателния процес следва да продължат утвърдените вътрешни контролни механизми, при съблюдаване принципите на независимост на съда и съдията при разглеждане и решаване на делото, за предприемане на конкретни управленски мерки, в случай на констатирано необосновано забавяне на съдебния процес, несвоевременно изготвяне на съдебните протоколи и съдебните актове. Ежемесечните проверки за изготвянето на съдебните актове в предвидените процесуални срокове; анализ на причините за забавяне по всяко конкретно дело; ежеседмични работни съвещания на магистратите за обсъждане и анализ на текущи проблеми, в т.ч. и свързани с ритмичността в насрочването и движението на делата, са удачни и наложени форми за ускоряването на правораздавателната дейност. В съда е създаден Регистър на отводите и до настоящия момент не са установени случаи на немотивирани или необосновани отводи, което е атестат за професионална почтеност и коректност на съдиите от ВоАпС.

Бързината, обективността и качеството на правораздавателния процес биха се подобрили и посредством прилагането на политики за повишаване личната мотивация на съдиите. Следва да се отчитат постигнатите от съдиите добри резултати чрез поощряването им и предлагането им за награди. Същевременно, при констатиране на сериозни нарушения и забавяния при разглеждане на делата, следва да се използват адекватни дисциплинарни мерки.

2. Ефективност на правораздавателния процес

За да се гарантира ефективна дейност на съдебния орган от съществено значение е административния ръководител да проследява постоянно и внимателно времето, необходимо за разглеждането на различните видове дела, периодът от време от насрочване на делото до провеждането на съдебното заседание, броя на заседанията, и времевия период, необходим за постановяване на съдебните актове. Този своеобразен мониторинг ще допринесе за установяването на адекватна норма на натовареност на съдиите, както и ще осигури бърза възможност за своевременна реакция при дисбаланс на постъпленията и на делата.

Няма утвърдени и разписани общоприети критерии за оценка на качеството на правораздаването както на правораздавателните органи като цяло, така и на отделен орган на съдебна власт. Анализирайки различните подходи в отделните страни, в свое становище КСЕС³⁸ е изразил виждането си, че при оценка на качеството на правораздаването следва да се взема предвид способността на системата или на отделен правораздавателен орган да отговори на „търсенето на правосъдие в съответствие с общите цели на правораздаването“. За елементи, характеризиращи ефективността, най-често се приемат показатели относно броя, вида и характера на разглежданите в съответен орган на съдебна власт дела; бързина и срочност; резултати от институционален контрол и др.

³⁸ Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС)

Един от основните показатели за ефективността и качеството на съдебната дейност е броят на потвърдените, изменени и отменени съдебни актове при инстанционен контрол. Съществен елемент, който следва да бъде взет предвид при оценка качеството на правораздаването, е съотношението между обжалваните съдебни актове и потвърдените, отменените и изменените от касационната инстанция. В приеманите през годините отчети за дейността както военните, така и на останалите съдилища, такива параметри не са заложени, поради което не биха могли да се изложат, анализират и съпоставят сходни данни

През 2025 г. Военно-апелативният съд е постановил общо 41 съдебни акта – присъди, решения и определения. От протестираните и обжалвани съдебни актове през 2025 г., Върховният касационен съд е потвърдил общо 9 решения. От протестирани и обжалвани през същата година съдебни акта на ВоАпС, Върховният касационен съд е коригирал 4 решения.

По отношение на въззивния контрол на актовете на първоинстанционните военни съдилища делът на потвърдените съдебни актове традиционно е над 60 % от проверените по инстанционен ред, което свидетелства, че правораздавателната им дейност е много добра. Видно от изложените и анализирани данни, през предходните три отчетни периода, е налице повишаване качеството на правораздавателната дейност на военните съдилища, тъй като при установена относителна устойчивост на съотношението между обжалвани съдебни актове и тези, по които инстанционният контрол е приключил, се установява, че през 2025 г. е налице увеличение както в процентното съотношение между потвърдените и атакуваните съдебни актове, така и съотношението между потвърдените и съдебните актове, по които инстанционният контрол е приключил. Увеличението в потвърдените съдебни актове както спрямо общо обжалваните, така и спрямо проверените по инстанционен ред актове, се е отразило съответно в намаление на коригираните съдебни актове. Показателите за броят на обжалвани/протестирани, потвърдени, изменени или отменени съдебни актове и процентното им съотношение към постановените, съответно към проверените по реда на инстанционен контрол, имат отношение към качеството на правораздавателната дейност на съдилищата. Същевременно стабилността на съдебните актове трудно би могла да се установи от статистическите данни, изисквани и обобщавани ежегодно от СК на ВСС, както за военните, така и за общите съдилища. Това е така, тъй като не се изследва и не се анализира изобщо показател за влезли в сила и съответно изпълнени съдебни актове – показател, който е изключително важен с оглед ефективността на правосъдието. Още повече, че в статистическите таблици се съдържа информация за брой свършени от съдилищата дела, без да се проследява динамиката им. Така извън вниманието на ВСС остават въпросите относно това колко от постановените съдебни актове от един съд са влезли в сила според постановеното от този съд, колко от тях са влезли в сила, след като са били коригирани от надзорните съдебни инстанции. Събирането и обобщаването на такива данни би допринесло съществено за анализиране и преценка на

ефективността както на съдебната система, така и на всеки един правораздавателен орган.

За постигането на ефективно и качествено правосъдие е необходимо непрекъснато да се работи за повишаване компетентността на магистратите, както за целта следва да се осигури възможност и да се използват всички възможни формални и неформални механизми. Една от ефективните форми за повишаване нивото на компетентност на съдиите от ВоАпС е участието в организирани от Националния институт на правосъдието (НИП) обучения и квалификационни курсове, както и организирани самостоятелни обучения от ВоАпС за магистратите и съдебните служители минимум веднъж годишно по актуални теми.

Във връзка с непрекъснатото завишаване на стандартите за качествено правораздаване и динамично променящото се законодателство, като ефективни форми на повишаване на компетентността на магистратите в съда са се наложили стимулиране и мотивиране на самоподготовката; периодични работни съвещания за обсъждане и анализ на съдебната практика и изменението в нормативните актове; обсъждане на решенията на Европейския съд по правата на човека и решенията на Съда на Европейския съюз по преюдициални запитвания по наказателноправни и административнонаказателни въпроси; разработване на обучения вътре в рамките на съда по определени теми, които следва да бъдат продължени.

За повишаване компетентността на магистратите намирам за удачно да се провеждат срещи с колегите в страната за обмяна на опит, споделяне на проблеми, характерни за съдебния район и добри практики.

VI. ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ И БЮДЖЕТ.

Съгласно утвърдената от Висшия съдебен съвет бюджетната сметка на Военно-апелативния съд за всяка календарна година се разпределя по параграфи и процентно, както следва: разходи за заплати; други възнаграждения на персонала; осигурителни вноски; текуща издръжка и данъци и капиталови разходи. Финансовата дейност на съда се изпълнява своевременно и стриктно, съобразно функционалните задължения на съответните служители.

Изразходваните през 2025 г. годината средства представляват 99,46% спрямо годишния план. Основен и най-голям дял от разходите на съда са тези за трудови възнаграждения и осигуровки. Останалата част от разходите са свързани с издръжката на всички останали дейности. За последните три години действително направените разходи за текуща издръжка на съда не са се променяли съществено. Най-голям дял от издръжката на съда се е формирал от разходи за външни услуги.

Във Военно-апелативния съд в реална среда функционира система за финансово управление и контрол (СФУК), която изцяло съответства с нормативните и вътрешни актове, регулиращи финансовата и административната дейност на съда. Благодарение на нея се формира благоприятна контролна среда и се гарантира спазване на финансовата дисциплина. Системата за финансово управление и контрол действа като се съблюдават утвърдени от административния

ръководител – председател Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност върху финансовата дейност на съда.

Въведена е трайна практика за стриктно спазване на утвърдените вътрешни правила за поемане на ангажименти и административен контрол върху изпълнението на задачите. Целта на правилата е осъществяване на контрол върху всеки сключен договор, както и коректно отразяване и представяне на данните за поети ангажименти от Военно-апелативния съд пред Висшия съдебен съвет. Поемането на всеки ангажимент, сключване на договор и тяхното изпълнение е съобразено с утвърдената бюджетна сметка на Военно-апелативния съд за всяка календарна година и се извършва след съгласуване с главния счетоводител – за наличие на бюджетни средства, със съдебния администратор – за преценка на законосъобразността, целесъобразността и одобрение на разхода, както и с административния ръководител - председател за решение, относно поемане на ангажимент.

Бюджетната дейност се осъществява при реалистично прогнозиране на разходите по видове – годишни разходи и залегнали такива в тригодишната прогноза. Своевременно се анализират извършените разходи по параграфи и при необходимост се извършват вътрешно компенсационни промени или се сезира ВСС за корекции по бюджетната сметка на съда. Работи се по усъвършенстване и актуализиране на съществуващите вътрешни правила в съда.

Във връзка с финансови контрол, намирам за добър подход, ежемесечно главният счетоводител да докладва кратък отчет за изпълнението на бюджета и набирателната сметка на съда, както и анализ на разходваните средства на съда.

VII. СГРАДЕН ФОНД, ТЕХНИЧЕСКО ОБОРУДВАНЕ И ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. Сграден фонд

Военно-апелативния съд се помещава на партера в сградата на Съдебната палата в гр.София. Ползва 8 служебни помещения и 1 помещение на етаж сутерен, където са разположени Регистратура „Класифицирана информация”, Регистратура КИ на НАТО и Регистратура КИ на ЕС.

Съдебните заседания се насрочват и провеждат в заседателна зала № 4, ет. Партер в Съдебната палата.

Съдиите работят по двама в кабинет. Съдебният администратор и главният счетоводител заемат обща стая. Двама съдебни секретари, системният администратор, той и статистик и специалист – стопанисване на съдебно имущество са в една стая. Съдебното деловодство и регистратурата се помещават също в една стая, където работят двамата деловодители. В същото помещение са оборудвани и работните места на куриера и чистача. Регистратурата за класифицирана информация, по изискванията на ЗЗКИ, се помещава в напълно оборудвана отделна стая, намираща се на сутерена в Съдебната палата.

Към настоящия момент съдиите и съдебните служители във Военно-

апелативен съд са общо 18 (осемнадесет) човека. Общата квадратура на заеманите помещения от Военно-апелативен съд е **192,02 кв. м.** Същевременно, в Съдебната палата на гр. София се помещават множество служби, които не са пряко свързани с правораздавателната дейност – технически служби, архиви, администрация и др.

Споделям изцяло виждането на магистратите от Военно-апелативния, че за реализиране на инвестиционни намерения от Висшия съдебен съвет, следва да се извършва предварителна и много задълбочена преценка като в основата на това следва да се съблюдава баланса между интересите на правосъдието и органите на съдебна власт, които помещават Софийската съдебна палата, като се отрежда предимство на съда пред останалите органи на съдебна власт и служби, които нямат пряко отношение към правораздаването, без това да затрудни нормалното функциониране на съдебната власт.

2. Техническо оборудване

В локалната мрежа на Военно-апелативния съд са свързани 18 съвременни компютърни системи, свързани към 1 сървър, 4 локални принтера, 1 бързо скоростен скенер, 2 факс машини, 11 мултифункционални устройства, 1 ксерокс и 5 лаптопа. Сървърът на съда е разположен в сървърно помещение в сградата на Съдебната палата.

3. Информационни технологии и комуникации

За усъвършенстване управлението, с цел постигане на по-голяма ефективност и експедитивност в правораздавателния процес, подобряване на административната дейност и постигане на високо ниво на административно обслужване, от изключително значение е ефективното използване на информационните технологии.

По отношение на информационното осигуряване съдиите и част от съдебните служители от Военно-апелативния съд ползват правно-информационната система Сиела – Норми, Сиела – Процедури и Сиела – Практика, счетоводна програма „Конто“, програмен продукт „Аладин“ за обработка на заплатите на магистратите и съдебните служители, личен състав и граждански договори.

Съдът поддържа актуален сайт, чрез който е осигурен достъп до информация по съдебните дела и съдебните актове на съда, публикувани при спазване на Закона за защита на класифицирана информация и Закона за защита на личните данни.

След въвеждането на ЕИСС във ВоАС никога не е имало проблем от технически характер при изготвянето и публикуването на съдебните актове и протоколите от съдебните заседания по делата, който да е станал повод за корекция на съдебен акт от Върховния касационен съд след обжалване и протестиране на въззивните съдебни актове. Това е следствие от непрекъсващото обучение както на магистратите, така и на съдебните секретари, деловодители и др. служители с достъп до ЕИСС, така и непрекъснат мониторинг върху изпълнението на задачите и сръчността на изготвяне на съдебните актове.

За целта е необходимо да се продължи надграждането на функциониращата в съда Вътрешната информационна система (ВИС) в компютърна мрежа. На вътрешна информационна страница на съда и в ЕИСС се публикуват всички правила и заповеди, касаещи дейността на магистратите и съдебните служители, което от своя страна осигурява навременното им запознаване и информиране. Следва да се насърчава превръщането ѝ от място за обмен на файлове в подпомагащ механизъм на администрацията и магистратите, справочник, ориентир, е-библиотека и място за комуникации. Вътрешната компютърна мрежа следва да се утвърди като организационна структура, която гарантира безпрепятствен обмен на информация, която е само за вътрешно ползване, в необходимия вътре в институцията. ВИС следва да продължи служи и за подпомагане на управленските процеси чрез дискутиране на предлагани проекторешения; популяризиране на вече взети решения; предлагане на нови идеи за решения и за усъвършенстване на вече взети решения, както и за мониторинг и изучаване на мнението за институционалното управление и развитие.

Използването на информационните технологии за постигане на експедитивност и прозрачност на правораздавателния процес и подобряване на административното обслужване, насочено към отзивчивост към гражданите, следва да бъде стимулирано и използвано все по-широко. Възможността за електронно извършване на справки по делата; изпращане на съобщения и призовки, размяна на писма, получаване на незаверени преписи по електронен път следва да бъдат популяризирани. Тези механизми не само улесняват и ускоряват правораздаването и достъпа до съда, но и облекчават работата на съдебните служители и пестят финансов ресурс.

С оглед актуалност и достъпност, своевременно и в рамките на работния ден на електронната страница на съда се извършват промени и актуализация на информацията, отнасяща се до статуса на делата, при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация, публикуват се обявени съдебни актове, постановени от състави на Военно-апелативния съд. Информацията всекидневно се обновява и електронният интернет – портал е достъпен за адвокати, граждани и журналисти. По този начин се гарантира осведомеността на обществото за съдебната дейност на Военно-апелативния съд.

С цел все по-ефективно въвеждане на електронното правосъдие и с оглед икономия на средства и канцеларски консумативи следва да продължи поддържането на електронните досиета на делата в деловодната система, като същите бъдат напълно идентични със съответните хартиен и носители по делата. За целта следва да се сканират не сами инициращите въззивното производство жалби и протести, а всички документи по въззивното дело след образуване му с оглед улеснение на страните, когато се налага да се прегледа или търси документ от въззивно дело, което не се намира в съда. В резултат на това във въззивната инстанция ще остане електронната папка на въззивното дело и няма да се налага да

се изисква хартиения носител при необходимост от сверки или проверка. Това ще способства за подобряване и бързината и качеството на обслужване на гражданите.

С цел подобряване качеството на материално - техническото осигуряване следва да се предприемат действия по подмяна на отдавна амортизирани хардуерни конфигурации и осигуряване на необходимата за работата на Военно-апелативния съд техническа обезпеченост. Минимум веднъж годишно следва да се извършва анализ на хардуерната и софтуерна обезпеченост на съда, въз основа на който да се вземат съвременни решения за тяхното обновяване. За целта следва да се полагат усилия към подмяна на технически негодните хардуерни конфигурации с нови и с допълнителни многофункционални устройства с функции копиране, сканиране и принтиране, като за тези действия отпавни следва да бъдат нуждите на съда. Очакван резултат от тази мярка е осигуряване на бързина, сигурност и ефективност на съпътстващите и обслужващите правосъдието дейности.

VIII. ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО ДОВЕРИЕ В СЪДА, ПРОЗРАЧНОСТ, ОТЧЕТНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ.

Убедено вярвам, че степента на общественото доверие, постигнато в рамките на един правораздавателен процес, рефлектира върху публичния образ на съда и върху нивото на доверие на обществото, като цяло. Поради това, през целия си професионален път като съдия, съм отстоявала позицията, че за изграждането на общественото доверие в съдебната власт, е необходимо непрекъснато да бъдат полагани ежедневни усилия от всеки от нас за изграждане и утвърждаване на доверието както във всеки един правораздавателен процес, така и извън съдебната зала.

Всички участници в наказателния процес очакват справедливост от компетентен и безпристрастен съд. Във всеки един от тях следва да бъде изградена категорична и недвусмислена убеденост, че ще получат справедливост и, дори да не са лично удовлетворени от крайния съдебен акт, у тях да седи убеждението, че така е отсъдено съобразно закона и доказателствата, при спазване на правилата и процедурите, и резултатът да е в синхронен на обективното, всестранно и пълно изясняване на казуса, съотнесено към закона.

Призвани да защитават правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата, пред органите на съдебната власт се поставят все по-високи стандарти за независимост, обективност, ефективност, откритост и прозрачност. Обществените очаквания са най-завишени към съда, в качеството му на орган на съдебната власт, натоварен с отговорността да правораздава, т. е. да отстоява върховенството на правото и да защитава в най-пълна степен обществения интерес, поради което изграждането и поддържането на доверието на обществото в съда следва да е сред приоритетите в дейността на административния ръководител.

Доверието на обществото в съда, в законосъобразното и справедливо правораздаване е многопластово състояние, изграждащо се в един взаимен

двустранен процес, което се обуславя от различни фактори, някои от които са извън същността на съдебната институция.

С оглед повишаване на общественото доверие в съда и формиране на обективна и пълна представа за дейността му като елемент от структурата на военно-правораздавателните органи, в синхрон с водещите принципи на откритост и прозрачност, следва да бъдат реализирано по-ефективно взаимодействие и с представителите на средствата за масова информация. Поднасяйки коректна и изчерпателна информация за съдебната дейност по определени дела и се съблюдават принципите на взаимно уважение и почтеност, военното правораздаване ще печели повече обществено и институционално доверие.

В този аспект, намирам за изключително важно да се брани независимостта на съда, и при всеки случай на заплаха или посегателство да се реагира адекватно — своевременно, категорично и недвусмислено в тясно сътрудничество със СК на ВСС. Убеждението ми е, че една от основните функции на административния ръководител, като представляващ съответния орган на съдебна власт, е да отстоява независимостта на този орган и на всеки един от магистратите в него. Респективно - задължение на всеки административен ръководител е да предприеме съответните действия, съгласно правомощията си, спрямо всеки един съдия, за когото възникнат обосновани съмнения в неговата независимост и безпристрастност при решаване на делото.

Като личен, професионален и обществен ангажимент приемам не само работата ми като съдия. Активното ми участие през годините в „Образователната програма“ на Висшия съдебен съвет със студенти и ученици насърчи мнозина млади колеги да станат част от съдебната система и да упражняват професията си в органи на съдебната власт в София и страната. Доказала съм професионалния си капацитет и нося своята морална отговорност за подготовка на млади хора, направили избора си да изучават специалността „право“.

С оглед изграждането и утвърждаването на положителен публичен образ на съда са установени положителни практики, насочени към осигуряване на максимална прозрачност, достъпност и обективност в съдебните процедури и деловодни дейности, повишаване на общественото доверие и подобряване на разбирането за спецификата в дейността на ВоАпС, които следва да бъдат запазени и надградени.

IX. МЕДИЙНА ПОЛИТИКА

Нито една от заложените по-горе цели не би могла да има необходимия ефект без осъществяване на отговорна и коректна медийна политика. За постигането на тази цел е необходимо да бъдат предприети съвместни усилия с административните ръководители — председателите на военните съдилища в страната и с магистратите в тях да бъде създаден един позитивен и реалистичен, професионален и обществен облик на военно-съдебната система. Ниската й

натовареност естествено не може да бъде отречена, но не бива да се игнорира и факта, че военните съдилища са институция, работеща пряко за опазване и гарантиране стабилността на отношенията, свързани с отбраната и националната сигурност на страната ни. Същите освен, че са най-значими, се явяват и строго специфични, което дава своя допълнителен отпечатък, принос и своеобразие на обсъждания показател и именно върху това следва да бъде акцентирано в медийната политика на съда.

За формиране на обективна и пълна представа за дейността на, в синхрон с водещите принципи на отчетност, откритост и прозрачност, и с оглед повишаване на общественото доверие в съда, следва да бъдат реализирани политики, насочени към взаимодействие с представители на средствата за масова информация. Работата с медиите, както и досега, следва да бъде подчинена на принципите на взаимно уважение и почтеност, като се поднася истинна и изчерпателна информация за дейността на съда, като се спазват законовите ограничения при излагане на информация за съдебните дела.

Работата с медиите следва да бъде подчинена на принципите на взаимно уважение и почтеност, като се поднася коректна и изчерпателна информация за дейността на съда, като се спазват изискванията и ограниченията на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) при излагане на информация за съдебните дела. При спазване водещите принципи на отчетност, откритост и прозрачност и с оглед формиране на обективна и точна представа за дейността на военно-правораздавателните органи, следва да се подобри и повиши прилагането на единна информационна и медийна политика за всички военни съдилища с цел повишаване на общественото доверие и информираност досежно военното правораздаване.

С бързи и навременни прессъобщения, пресконференции и интервюта при зачитане правата и личните данни на страните ще се популяризира и ще се подобри още повече прозрачността в дейността на съда, което считам, че ще доведе и до повишаване на общественото доверие към него като съдебна институция. С това медийната политика на Военно-апелативния съд все повече ще е ориентирана към изграждане образа му като безпристрастна и независима съдебна институция. Колкото по-голяма е прозрачността в дейността му, толкова по-силно ще е и доверието на обществото в нея. За съжаление, в нито един от военните съдилища в страната няма щат за служител „Връзки с обществеността“ и тази функция се изпълнява от председателите на военните съдилища, наред с останалите им задължения.

Ето защо за постигането на тази цел е необходимо да бъде провеждана проактивна медийна политика, което разбирам като стратегически подход, при който съдът да не чака пасивно медийно отразяване или критика, а активно и планирано да формира общественото мнение. Тя включва генериране на собствено медийно съдържание, прозрачност и своевременно информиране за действията и

целите си, за да се изгради доверие и да не се допускат възможни негативни интерпретации.

X. ГАРАНТИРАНЕ НА ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ.

Достъпът до правосъдие се гарантира чрез набор от правни, институционални и процесуални механизми, които осигуряват справедливост, равенство пред закона и ефективна защита на правата на гражданите. Основната форма на осигуряване на достъп до военно-правораздавателната дейност се осъществява чрез създаденият електронен интернет-портал за справки по делата на Военно-апелативния съд, който позволява на страните в процеса, на гражданите и на представителите на медиите да получават нужната им информация за движението на делата. От своя страна това способства за повишаване публичността и достъпа до информация и до утвърждаване на ефективността на правораздаването, като в същото време така се постига и усъвършенстване на организацията и вътрешния контрол на работните процеси.

На следващо място, достъпът до обществена информация също е основополагащ инструмент за гарантиране на правото на правосъдие, позволяващ на граждани и юридически лица да изискват документи, създавани или съхранявани от публични органи, какъвто е и Военно-апелативния съд, съгласно Закон за достъп до обществена информация (ЗДОИ). В тази насока съдът срочно и компетентно се е произнасял през годините по искания за достъп до обществена информация. Постановените решения от институцията са потвърждавани като правилни и законосъобразни, включително и след съдебен контрол на, което е показател за прецизност и мотивираност на актовете³⁹.

Следва да се положат още и допълнителни усилия за оптимизиране работата в деловодството, като се премине към засилен обмен на информацията между институцията и страните по електронен път. Този механизъм не само ще улесни и ускори правораздаването и достъпа до съда, но ще облекчи и работата на съдебните служители и ще намали финансовия и времеви ресурс. Разрешенията за съдиите-докладчици по делата за достъп до електронните дела в съда по искане на страните в процеса облекчават значително справките по делата и движението му и преодоляват необходимостта от физическо присъствие и икономия на време за страните. Тези усилия трябва да продължат да се доразвиват с оглед електронните досиета на делата във формат, който да следва движението на делата в различните инстанции.

Осъществяването на посочените мерки налага необходимостта да се търси все по-ефективно и използване на информационните технологии и системи, за постигане на прозрачност на правораздавателната дейност, улесняване движението на делата, подобряване справочната дейност по отношение на тях и подобряване

³⁹ Вж. Решение № 27454/15.08.2025 г. по адм. дело № 4466/2025 г. Административен съд – София, 2-ро отд. 22 с-в

обслужването на гражданите. При реализирането на предложените мерки ще се постигне адекватна информационна обезпеченост за всички заинтересовани страни, което ще направи работата на съда по-прозрачна и предвидима, а това, от своя страна, неминуемо ще доведе до подобряване и достъпа до правосъдие.

XI. НАБЕЛЯЗВАНЕ НА ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД - И МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ.

Основните и дългосрочни цели за развитието на Военно-апелативния съд и мерки за тяхното постигане следва да бъде запазване и надграждане на постигнатото, както и запазване, утвърждаване и разширяване на установените и доказани добри практики за бързо, професионално и прозрачно правосъдие, както и съхраняване на добрия колегиален дух .

Споделям виждането, че съдиите трябва да участват в редица дейности за сплотяване на съдийската общност и утвърждаване на високи стандарти за правосъдие, близо до хората. Считам, че с инструментите на съдийско самоуправление и екипно взаимодействие със съдебните служители могат за бъдат преодолени всички трудности. За целта съдиите следва да бъдат поощрявани да експонират добрите си качества и да съумеят да генерират позитивна енергия и полезни идеи за развитието на съда и осъществяване на основната му функция – ефективно правосъдие по всички показатели за срочност и качество.

Като постоянни цели намирам, че следва да бъдат заложили оптимизирането на всички управленчески процеси, повишаване на общественото доверие и на магистратската общност в работата на съда, експедитивност, ефективно използване на информационните технологии за подобряване качеството на правораздаването. Съдиите от ВоАпС и председателят следва да са информирани за проблемите на отделните съдилища при правораздаването, като им оказват съдействие за тяхното разрешаване.

Убедено вярвам, че с личното си поведение административният ръководител трябва да е пример за безупречен морал, съобразен с етичните изисквания, както в служебната си дейност, така и извън съда, балансир на конфликти и проблемни ситуации на работното място, способен на решителност за постигане на набелязаните цели. Същевременно той е лицето на съда пред обществото, способно да му вдъхне доверие и правна сигурност, че съдебната система се управлява като осигурява независимо и прозрачно правораздаване с цел утвърждаване на страната ни като правова държава.

Съзнавам, че нарастващ проблем на цивилизацията е тревожността от непредвидимите здравни и икономически опасности пред човечеството, която неминуемо генерира естествено усещане за несигурност и стрес във всеки гражданин. Съзнавам, че отделно от това на съдиите и съдебните служители се налага допълнително изтощително свръх мобилизиране и то несамо в работна среда предвид ограниченията, които професията ни налага денонощно, освен актуалните

здравни рискове. При желание от колектива ще създам организация за антистресови обучения за превенция на риска от професионално прегряване⁴⁰, а като превантивна мярка ще създам такава организация на работа, при която без да се застрашават интересите на правосъдието, да откликна на всяка молба за извънредни промени в утвърдения първоначален работен график.

Достиженията на свършената работа и професионалното удовлетворение трябва да бъдат отчитани, така, че всяка една от управленските политики, резултатите от които предстоят да се видят, трябва и могат да бъдат реализирани единствено в екип. Работата в екип ще бъде неразривна част от моя управленски стил, който ще постигам чрез ясни и открити цели, с непрекъсната отчетност, с постоянна професионална и лична комуникация със съдиите, със съдебната администрация, с медиите и с обществото. Опитът ме научи, че управлението на процесите в сложния организъм на съдебната институция се постига с постоянен вътрешен мониторинг, анализ и оценка на дейността на целия екип на съда, насочен към подобряване административните процеси, както и на всяка една от политиките, провеждани от институцията. Всеки един от тези анализи, последвалите изводи и набелязаните мерки ще бъдат обект на професионална дискусия по време на общите събрания на съдиите и на съдебната администрация, защото дългосрочните проблеми не преодоляват системните.

Ролята на административния ръководител - председател е да бъде гарант едновременно за институционалната независимост на съда, индивидуалната независимост на съдиите и прозрачността и убедителността на правораздаването и обобщено трябва да се изразява в следното:

- Да води политики насочени към утвърждаването на Военно-апелативния съд като независим и авторитетен орган на съдебната власт, гарантиращ върховенството на закона с високи стандарти в правораздаването;
- По съществените въпроси за администрирането да предлага на Общото събрание на съдиите правила и/или конкретни решения;
- Да създаде условия за предвидимост на съдебната практика и публичност на дейността по администриране;
- Да защитава ефективно и публично името, авторитета и независимостта на съдиите, които са обект на атаки своевременно и в координация със Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет;
- Да работи целенасочено информативно и образователно за информиране на обществото за работата на съда в различните канали за публична комуникация;
- Всеки сигнал за нередност в работата на ВоАПС да бъде внимателно проверяван, а резултата да бъде оповестяван;

⁴⁰ Вж. – „Burnout“ изчерпване на силите, изтощение; преумора , Речник на думите в българския език.

- Да се създават предпоставки за отлична комуникация сред съдиите и съдебните служители във ВоАпС и военните съдилища в страната и спокойна среда за работа и индивидуално развитие на всеки от тях.

Ако ми бъде гласувано доверие да ръководя единствения Военно-апелативен съд в страната, ще положа допълнителни и целенасочени усилия да продължи повишаването на качеството в справедливостта на правосъдието във всички военни съдилища в страната при зачитане отличните резултати по показателите срочност, предвидимост и прозрачност на правораздавателната дейност.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Взех не лесно решение да изготвя стратегическа визия за развитието на единствения Военно-апелативен съд в страната и да кандидатствам за управленски мандат, след като на Общо събрание на съдиите получих единодушна подкрепа и доверие на своите колеги – съдиите.

В настоящата концепция не е възможно, но и не е необходимо да бъдат обхванати всички аспекти на бъдещите инициативи и приоритети на ръководството на ВоАпС предвид динамиката на съвременния живот. Тя отразява основните насоки във визията ми за управлението и развитието на ВоАпС като един независим и авторитетен орган на съдебна власт. Считаю че предложените от мен цели за развитие и мерки за тяхното постигане ще позволят утвърждаване на модел за качествено, срочно, публично и прозрачно правораздаване и управление.

Ако намирате предложените от мен цели и мерки за адекватно обезпечаване независимостта и напредъка на Военно-апелативния съд и военните съдилищата в страната, както и че те са изпълними, Ви уверявам, че ще положа всички усилия за своевременно и качествено изпълнение.

15.04.2026 г.
гр. София

Изготвил:

(Лидия Евлогиева)